

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om revidering av lagstiftningen gällande finansiering av arbetslöshetsförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en särskild lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner. Meningen är att i lagen samla sådana bestämmelser i olika lagar som gäller arbetslöshetsförmånernas finansieringsandelar och arbetslöshetsförsäkringspremier samt hur dessa bestäms och uppbärs. Till lagen flyttas från lagen om arbetslöshetskassor bestämmelserna som gäller centralkassan för arbetslöshetskassorna. Centralkassans förvaltning skall reformeras och samtidigt ändras namnet till arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Den föreslagna lagen skall reglera finansieringen av arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, alterneringsersättning enligt lagen om försök med alterneringsledighet, utbildningsdagpenning som utbetalas enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier, arbetspensionstillägg, förmåner enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden samt lönegaranti.

Enligt lagförslaget ansvarar staten i fråga om det enligt förtjänsten avvägda utkomststödet för arbetslösa för finansieringen av den andel av arbetslöshetsdagpenningen, utbildningsstödet för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, utbildningssdagpenningen som utbetalas för stödjande av arbetslösas frivilliga studier och alterneringsersättningen som anses motsvara grundskyddet. Arbetslöshetskassorna finansierar med sina medlemsavgifter 5,5 procent av förmånsutgifterna för varje arbetslöshetskassa, dock så att när det gäller utbildningsstöd utgör arbetslöshetskassans andel 5,5 procent av förtjänststödet förtjänstdelar. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall enligt förslaget svara för finansieringen av ovan nämnda förmåner till den del staten och de enskilda kassorna

inte är ansvariga för den. Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar dessutom för utgifterna som gäller arbetspensionstillägg, förmåner som utbetalas av utbildnings- och avgångsbidragsfonden och lönegaranti.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier samt med avkastningen av placeringsverksamheten som hör samman med dessa. Både arbetsgivarna och löntagarna är skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. Regleringen motsvarar till innehållet gällande lagstiftning. Enligt förslaget skall emellertid löntagarnas deltagande i finansieringen av arbetslöshetsförmåner i stället för ettårig lagstiftning fastställas i lag som gäller tillsvidare.

Vederbörande ministerium fastställer på framställning av arbetslöshetsförsäkringsfonden storleken på arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Arbetsgivarnas och löntagarnas andel av finansieringen av förmånerna bestäms enligt lagen på så vis att förändringarna i försäkringspremierna efter år 1998 fördelas jämnt mellan arbetsgivarnas genomsnittliga försäkringspremie och löntagarnas försäkringspremie. Om emellertid totalbeloppet av arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie är mindre än två procent av lönerna, utgör löntagares försäkringspremie dock minst 15 procent av ovan nämnda totalbelopp.

I propositionen föreslås att man i enlighet med försäkringsprincipen redovisar till folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenning inom utkomstskyddet för arbetslösa och utbildningsstöd inom arbetskraftspolitisk vuxenutbildning den del av de medel som inflyter till arbetslöshetskassorna i

löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie som i genomsnitt motsvarar andelen som inflyter i försäkringspremier för sådana som inte hör till någon försäkringskassa till den del dessa löntagare inte har rätt till sådana förmåner som finansieras av arbetslöshetsförsäkringsfonden.

För att jämna ut fluktuationerna i arbetslöshetsförsäkringspremierna har arbetslöshetsförsäkringsfonden en konjunkturbuffert som utgörs av skillnaden mellan intäkterna och utgifterna. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan sålunda uppvisa över- eller underskott. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan vid störningar i ekonomin uppta lån för att täcka sina utgifter och för vilka statsrådet enligt förslaget får utan krav på motsäkerhet ställa proprieborgen.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens reglemente utfärdas genom förordning. Statsrådet utnämner medlemmarna till organet som utövar den högsta beslutanderätten inom arbetslöshetsförsäkringsfonden så att två tredjedelar av medlemmarna företräder arbetesgivarna och en tredjedel arbetstagarna.

För att balansera statens arbetslöshetsutgifter föreslås i lagen en särskild bestämmelse om arrangemang under övergångsskedet. De tilläggskostnader som föranleds staten till följd av ändrade finansieringsandelar ersätts ur arbetslöshetsförsäkringsfonden som en överföringsavgift till staten. Arrangemanget är avsett att gälla i två år.

Eftersom om finansieringen av arbetslöshetsförmåner skall regleras i en särskild lag, föreslås att ändringar som föranleds härav

görs i lagen om arbetslöshetskassor, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och lagen om försök med altemneringsledighet. Lagen om statens pensionsfond föreslås bli ändrad så att ur arbetslöshetsförsäkringsfonden betalas till statens pensionsfond för finansiering av arbetspensionstillägg inom statens pensionssystem ett belopp som motsvarar den andel som influtit i löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier för sådana som omfattas av statens pensionssystem. Dessutom föreslås tekniska ändringar som närmast gäller hänvisningsbestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare, lagen om utbildnings- och avgångsbidrag och lagen om lönegaranti.

I propositionen föreslås 9 kap. lagen om arbetslöshetskassor bli upphävd i sin helhet och huvuddelen av bestämmelserna i 7 och 8 kap. Lagen om arbetslöshetskassor skall reglera finansieringen endast vad gäller arbetslöshetskassans egna finansiering. Även de tekniska bestämmelserna om finansieringen och dess övervakning föreslås bli kvar i lagen. Dessutom föreslås vissa andra ändringar i lagen om arbetslöshetskassor. Enligt propositionen skall bestämmelsen om utjämning av medlemsavgifter ändras och bestämmelserna om arbetslöshetskassornas utjämningsfond preciseras.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så fort som möjligt så att grunderna för betalning av arbetslöshetsförsäkringspremier 1999 kan fastställas enligt dem.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	5
1. Inledning	5
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis	5
2.2. Bedömning av nuläget	8
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	10
3.1. Propositionens mål	10
3.2. De centrala förslagen	11
4. Propositionens verkningar	13
4.1. Propositionens ekonomiska verkningar	13
5. Beredningen av propositionen	16
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	17
DETALJMOTIVERING	19
1. Lagförslag	19
1.1. Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner	19
1 kap. Allmänna bestämmelser	19
2 kap. Arbetslöshetsförsäkringspremier finansieringsandelar	19
3 kap. Arbetslöshetsförsäkringsfonden	21
4 kap. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie	22
5 kap. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie	23
6 kap. Arbetslöshetsförsäkringspremiernas storlek	23
7 kap. Betalnings- och uppbördsförfarande	25
8 kap. Överföring av betalningsandelar	25
9 kap. Särskilda bestämmelser	26
10 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	26
1.2. Lagen om arbetslöshetskassor	26
7 kap. Statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel	28
8 kap. Centralkassan för arbetslöshetskassorna och stödavgift	28
9 kap. Arbetslöshetsförsäkringspremie	28
1.3. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	29
1.4. Lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	29
1.5. Lagen om försök med alterneringsledighet	29
1.6. Lagen om utbildnings- och avgångsbidragets fonden	29
1.7. Lagen om pension för arbetstagare	29
1.8. Lagen om statens pensionsfond	29
2. Närmare bestämmelser	29
3. Ikraftträdande	29
4. Lagstiftningsordning	30

LAGFÖRSLAG	32
1. Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner	32
2. Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor	38
3. Lag om ändring av 37 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	40
4. Lag om ändring av 30 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	40
5. Lag om ändring av 12 § lagen om försök med alterneringsledighet	41
6. Lag om ändring av 4 § lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden	41
7. Lag om ändring av 12 c § lagen om pension för arbetstagare	42
8. Lag om ändring av 3 § lagen om statens pensionsfond	43
BILAGOR	44
Parallelltexter	44
2. Lag om ändring av lagen om arbetslöshetskassor	44
3. Lag om ändring av 37 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	52
4. Lag om ändring av 30 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	53
5. Lag om ändring av 12 § lagen om försök med alterneringsledighet	54
6. Lag om ändring av 4 § lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden	55
7. Lag om ändring av 12 c § lagen om pension för arbetstagare	55
8. Lag om ändring av 3 § lagen om statens pensionsfond	56

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I propositionen föreslås att finansieringen av arbetslöshetsförmåner skall revideras. Ett centralt mål för reformen är ett system där staten i fråga om de enligt förtjänsten avvägda förmåner som betalas av arbetslöshetskassor i stället för en proportionerlig betalningsandel svarar för ett markbelopp som anses motsvara grundskyddets andel av varje förmån. Försäkringskassorna finansierar med sina medlemsavgifter 5,5 procent av den andel av förmånerna som överstiger denna nivå. Till övriga delar finansieras förmånerna med medel ur arbetslöshetsförsäkringsfonden, som skall ersätta centralkassan för arbetslöshetskassor och till vilken de medel som inflyter i arbetsgivares respektive löntagares obligatoriska arbetslöshetsförsäkringspremier redovisas. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie föreslås bli en bestående avgift. Arbetslöshetspremierna skall inte längre dimensioneras enbart på grundval av de utgifter som beräknats för följande kalenderår, utan målet är att stabilisera sådana fluktuationer i arbetslöshetspremierna som förorsakas av konjunkturväxlingarna genom att till arbetslöshetsförsäkringsfonden samla överskott under högkonjunktur och genom att utnyttja detta överskott under lågkonjunktur.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Om finansieringen av arbetslöshetsförmåner finns bestämmelser dels i den lag som reglerar förmånen i fråga, dels i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984). Arbetsgivarnas finansieringsandel av förmånerna täcks med arbetslöshetsförsäkringspremier som uppbärs hos arbetsgivarna och om vilket föreskrivs i 9 kap. lagen om arbetslöshetskassor. När det gäller de inkomstpolitiska uppgörelser som ingåtts för 1994—1997 har finansieringen av arbetslöshetsförmåner reglerats i lagar med begränsad giltighetstid. Personer i arbets-, tjänste- eller annat tjänst-

göringsförhållande har deltagit i finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa och arbetspensionstilläggen genom löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift. Samtidigt har finansieringsandelarna gällande utkomstskyddet för arbetslösa ändrats genom temporära ändringar i lagen om arbetslöshetskassor.

Finansieringen enligt permanent lagstiftning

Gruddagpenning jämte barnförhöjning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) finansieras av staten genom statsandel som beviljas folkpensionsanstalten. I finansieringen av enligt förtjänsten avvägd arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa deltar staten, arbetsgivarna och arbetslöshetskassans medlemmar i enlighet med de grunder som anges i lagen om arbetslöshetskassor. Enligt 25 § lagen om arbetslöshetskassor är statsandelen 47,5 procent av de enligt förtjänsten avvägda dagpenningar som social- och hälsovårdsministeriet godkänt och som löntagarkassan utbetalat eller som företagarkassan utbetalat på grundval av s.k. rätt till skydd i efterskott. Enligt 30 § lagen om arbetslöshetskassor är arbetsgivarnas finansieringsandel av dessa dagpenningar 47 procent. Den andel som finansieras med de medlemsavgifter som arbetslöshetskassans medlemmar betalar till kassan utgör sålunda 5,5 procent av dagpenningutgifterna.

Grundstöd jämte barnförhöjning enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) finansieras med statens medel. I fråga om förtjänststöd enligt nämnda lag svarar staten för finansieringen av grundstödets och barnförhöjningens andel samt ytterligare för 47 procent av förtjänstdelen. Arbetsgivarna finansierar 47,5 procent av förtjänstdelarna och arbetslöshetskassans medlemmar 5,5 procent.

I fråga om alterneringsersättning enligt lagen om försök med alterneringsledighet (1663/1995) och utbildningsdagpenning enligt lagen om stödjande av arbetslösa frivilliga studier (1402/1997) tillämpas motsvarande finansieringsandelar som i fråga om arbetslöshetsdagpenningar.

Arbetsgivarna svarar enligt permanent lag

för finansieringen av arbetspensionstillägg. En person har rätt till arbetspensionens arbetspensionstillägg för den tid som han erhållit enligt förtjänsten avvägd arbetslöshetsdagpenning. Arbetslöshetstiderna beaktas vid beräkning av arbetspension som arbetspensionstillägg. För att täcka dessa omkostnader betalar den centralkassa för arbetslöshetskassorna som avses i 29 § lagen om arbetslöshetskassor en sådan avgift till arbetspensionssystemet som skulle ha uppburits om personerna hade arbetat.

Enligt 12 c § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) skall centralkassan för arbetslöshetskassorna årligen till pensionskyddscentralen erlægga en försäkringspremie som täcker det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshetstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner (72/1956) nämnda sjömanskassan, den i lagen om pensioner för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) nämnd verksamhet. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer avgiften som ett procenttal av de stödaggifter som centralkassan betalat. Avgiften fastställs så att i försäkringspremie inflyter enligt uppskattning ett belopp som skulle erhållas om en premie som motsvarar medelpremien i lagen om pension för arbetstagare skulle erläggas för löner som utgör grunden för dagpenning avvägd enligt förtjänsten. Pensionsskyddscentralen redovisar medlen till pensionsanstalterna enligt en särskild fördelningsgrund.

En lagändring (1167/1996) gällande regeln för beräkning av arbetspensionstillägget trädde i kraft vid ingången av 1997. Efter ändringen är arbetspensionstillägget för förmånsdagarna 80 procent av vad som skulle ha varit fallet enligt den tidigare lagen. Samtidigt ändrades även principerna för bestämmandet av premien för finansiering av det ovan beskrivna arbetspensionstillägg så att de motsvarar den nya tillväxtnivån för arbetspensionstillägget. Till denna del träder ändringen i kraft så att den nya grunden för premien tillämpas första gången på den försäkringspremie som skall betalas för 1998. Eftersom centralkassan för arbetslöshetskassorna

betalar den årliga försäkringspremien till pensionskyddscentralen i efterskott, påverkar ovan nämnda ändringar inte arbetslöshetsförsäkringsavgifterna för 1998, utan den nya, lägre grunden för premien tillämpas första gången först 1999 på den försäkringspremie för 1998 som centralkassan för arbetslöshetskassorna betalar till pensionskyddscentralen.

För förmåner enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidrag (537/1990) och lönegaranti enligt lagen om lönegaranti (647/1973) svarar centralkassan för arbetslöshetskassorna.

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetsgivarens finansieringsandel av förmånerna täcks med arbetslöshetsförsäkringspremier som upp bärs hos arbetsgivarna. Enligt 33 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor är en arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) skall försäkra sina arbetstagare skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie som upp bärs för försäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring, med undantag av försäkringar som avses i lagens 57 §, såsom tilläggsavgift till debiterad försäkringspremie. Enligt 34 § lagen om arbetslöshetskassor fastställer statsrådet årligen arbetslöshetsförsäkringspremie så att centralkassan för arbetslöshetskassorna under följande kalenderår kan fullgöra sina lagstadgade skyldigheter.

Enligt 33 a § lagen om arbetslöshetskassor är de statliga affärsverk, på vilka lagen om statens affärsverk (627/1987) tillämpas i tillämpliga delar skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie. Arbetslöshetsförsäkringspremien bestäms utgående från det belopp affärsverket betalar i sådana löner som avses i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Statsrådet fastställer särskilt hur stor arbetslöshetsförsäkringspremie affärsverken skall betala.

Arbetslöshetsförsäkringspremierna betalas till centralkassan för arbetslöshetskassorna, som stöder arbetslöshetskassorna enligt 29 § lagen om arbetslöshetskassor. Premierna upp bärs hos arbetsgivarna och redovisas till centralkassan av olycksfallsförsäkringsanstalterna. Försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkringsverksamhet är 14 till antalet. Statskon-

toret uppbär premierna hos de statliga affärsverken.

Finansieringen av arbetslöshetskassorna

Enligt 19 § lagen om arbetslöshetskassor skall arbetslöshetskassornas medlemsavgifter bestämmas så, att de jämte statsandelen och den stödavgift som betalas av centralkassan för arbetslöshetskassorna kan anses vara tillräckliga för att kassan skall kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet utgående från den framställning som kassan gör före utgången av oktober.

Enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor kan staten i syfte att utjämna arbetslöshetsbördan inom olika branscher betala utjämning av medlemsavgifterna enligt de anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet till de löntagarkassor vilkas utgifter för det föregående året har överskridit de genomsnittliga dagpenningutgifterna med 75 procent, beräknat per kassamedlem.

Enligt 20 § lagen om arbetslöshetskassor skall arbetslöshetskassan ha en utjämningsfond. Det årliga överskottet överförs till utjämningsfonden, till dess att beloppet motsvarar det fulla belopp som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Storleken av en arbetslöshetskassas utjämningsfonds fulla belopp är enligt ministeriets beslut beroende av kassans storlek och de förmånsutgifter som kassan svarar för. Ju mindre förmånsutgifterklass kassan hör till, desto större får utjämningsfonden vara i förhållande till förmånsutgifterna.

För utjämning av arbetslöshetsbördan inom olika branscher finns på grundvalen av ömsesidig ansvarighet en stödkassa för arbetslöshetskassorna. Enligt 21 § lagen om arbetslöshetskassor skall alla löntagarkassor höra till stödkassan och till stödkassan betala medlemsavgift ett belopp som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet per kassamedlem och som förslår till att täcka bristen i en kassa på det sätt som lagen om arbetslöshetskassor förutsätter. Medlemsavgiften för stödkassan kan fastställas till högst en tiondedel av kassamedlemmarnas genomsnittliga medlemsavgift, och den skall alltid fastställas till sitt maximala belopp då statens tilläggsandel måste tillgripas eller då uppenbar risk för detta föreligger. Medlemsavgiften för stödkassan var som högst 40 mark per medlem 1994. Någon medlemsav-

gift har inte uppburits för 1996—1998.

Arbetslöshetskassornas egna utjämningsfonder och stödkassan kan utnyttjas till att täcka bristen i en kassa. Om en arbetslöshetskassas bokslut utvisar brist, används enligt 22 § lagen om arbetslöshetskassor högst 50 procent av utjämningsfondens medel till att täcka bristen. Om bokslutet utvisar brist också efter detta, får bristen täckas med medel från kassan. Stödkassans medel kan under ett kalenderår användas till högst hälften av deras belopp i proportion till bristen i varje enskild kassa. Om bristen i kassan inte ens på detta sätt kan täckas, täcks bristen genom en tilläggsandel, som beviljas kassan av statens medel. Statlig tilläggsandel har senast betalats för att täcka underskott för 1993, varvid 3,7 miljoner mark betalades till 23 kassor och som mest betalades 159 miljoner mark till 45 kassor för att täcka underskott för år 1992.

Finansieringen av företagarkassor avviker från finansieringen av löntagarkassor i fråga om följande: för finansiering av förmåner som företagarkassan utbetalar betalas i regel ingen arbetsgivarandel, företagarkassorna är inte medlemmar i stödkassan och ingen statlig tilläggsandel beviljas för att täcka brister i dessa kassor.

Tidbegränsade finansieringsarrangemang

Finansieringen enligt lagen om arbetslöshetskassor har sedan 1993 ändrats temporärt genom ettåriga lagar. I stället för att statsrådet beslutar om premiernas storlek i enlighet med 34 § lagen om arbetslöshetskassor har arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie reglerats i lag 1993-1998 (572/1993, 1099/1993, 1321/1994, 1584/1995, 910/1996 och 1205/1997). Detta beror på att i avvikelse från nämnda bestämmelse har storleken på arbetslöshetsförsäkringspremien differentierats enligt det belopp som företaget betalar i arbetslöner och det att arbetslöshetsförsäkringspremien vissa år har dimensionerats så att centralkassans budget utvisat underskott.

Från och med 1993 har löntagarna deltagit i finansieringen av arbetslöshetsförmåner genom en särskild arbetslöshetsförsäkringsavgift som uppbärs hos löntagarna. Ettåriga lagar gällande dessa premier har givits för 1993—1998 (1649/1992, 1097/1993, 1322/1994, 1585/1995, 911/1996 och 1206/1997). Löntagares arbetslöshetsförsäk-

ringsavgift utgjorde 0,2 procent av lönen 1993, 1,87 procent 1994 och 1995, 1,5 procent 1996 och 1997 och den utgör 1,4 procent av lönen under innevarande år.

Skyldighet att betala löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift gäller sådana som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande och som omfattas av ett i lagen om olycksfallsförsäkring avsett obligatoriskt olycksfallsskydd som arbetsgivaren ordnat för dem eller av ett olycksfallsskydd som bestäms med stöd av lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/1990). Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift uppbärs dock inte hos ansvariga bolagsmän i kommanditbolag och öppna bolag och inte hos familjevårdare som avses i familjevårdarlagen (312/1992) och som omfattas av det lagstadgade olycksfallsskyddet enligt 3 a § lagen om olycksfallsförsäkring.

Av avkastningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift användes 1994—1997 50 procent av den andel som översteg 80 miljoner mark till minskning av den statsandel som enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor riktas till finansiering av de enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningar och 50 procent till finansiering av arbetspensionstillägg. År 1998 används 54 procent till att minska statsandelen och 46 procent till arbetspensionstilläggen. Av de avgifter som har innehållits på löner som betalas till dem som omfattas av statens pensionssystem har hälften använts 1997 och 1998 används 46 procent till finansiering av arbetspensionstillägg enligt 10 a § lagen om statens pensioner.

Av avkastningen av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift har 60 miljoner 1993 och 80 miljoner 1994—1998 betalats för ovan nämnda utjämning av medlemsavgifterna, dock så att utjämningen av medlemsavgifterna har betalats till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar har överskridit de genomsnittliga dagpenningutgifterna med 50 procent.

Beträffande löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift har finansieringsandelarna för den enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningen temporärt ändrats 1994-1997. I lagarna om temporär ändring av 25 och 30 § lagen om arbetslöshetskassor (1098/1993, 1323/1994 och 1586/1995) föreskrivs att statens finansieringsandel för utgifterna av arbetslöshetsdagpenningar avvägda enligt

förtjänsten utgör 62,5 procent 1994—1996, arbetsgivarnas finansieringsandel 32 procent och kassamedlemmarnas finansieringsandel 5,5 procent. Motsvarande lag som gällde 1997 sänkte statens beräknade andel till 54,5 procent och höjde arbetsgivarnas andel till 40 procent. Statens finansieringsandel för dagpenningar som betalades för permitteringsdagen nämnda år utgjorde emellertid 27 procent och arbetsgivarnas andel 67,5 procent. Enligt lagen som gäller 1998 (1207/1997) utgör statens andel av dagpenningarna 52,5 procent och arbetsgivarnas andel 42 procent. Andelarna för permitteringsdagpenningarna motsvarar andelarna för 1997. Statens faktiska finansieringsandel är dock mindre än vad ovan nämnda siffror utvisar, eftersom avkastningen av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter har använts till att minska statens finansieringsandel.

2.2 Bedömning av nuläget

Den svåra ekonomiska krisen i början av 1990—talet ledde till att antalet arbetslösa mångdubblades på kort tid. Förutom utgifterna för utkomstskydd för arbetslösa ökade även de övriga kostnaderna för utkomstskyddet samtidigt som socialskyddets finansieringsmöjligheter försämrades till följd av att skattebasen och de inkomster som de obligatoriska försäkringspremierna baserar sig på minskade. Detta ledde till att trycket att höja socialskyddsavgifterna tilltog kraftigt. Utvecklingen resulterade även i att statsskulden ökade.

Behovet att höja socialskyddsavgifterna skapade även ett behov att på nytt bedöma fördelningen av försäkringspremierna mellan löntagarna och arbetsgivarna. Bedömningen ledde till att man fr.o.m. 1993 tillämpat bestämmelserna om arbetstagares arbetspensionsavgift, som grundar sig på en överenskommelse mellan arbetsmarknadens centralorganisationer, och bestämmelserna om löntagares obligatoriska arbetslöshetsförsäkringsavgift, samt till höjningar i de försäkrades sjukförsäkrings- och folkpensionsavgifter. Dessa åtgärder resulterade i att de obligatoriska socialförsäkringsavgifterna fördelade sig jämnare mellan arbetsgivarpremierna och de avgifter som uppbärs hos den försäkrade själv. Den ekonomiska tillväxten och minskningen i fråga om antalet arbetslösa efter 1994 har i någon mån redan lättat

trycket i fråga om finansieringen av socialskyddet, vilket berett ekonomiska möjligheter att ordna finansieringen av socialförsäkringen i enlighet med försäkringsprincipen och på ett ändamålsenligare sätt med tanke på den styrande effekten.

Enligt en allmänt accepterad princip inom socialförsäkringen skall staten, eventuellt i samråd med den övriga offentliga sektorn, med skattemedel svara för den andel av förmånerna som anses motsvara grundskyddet. Grundskyddet anses omfatta de förmåner som en person har rätt till vid ett försäkringsfall utan någon skyldighet att erlagga försäkringsavgifter. Till den del förmånerna står i proportion till tidigare förtjänster, utgör betalning av lönebaserad försäkringsavgift i allmänhet en förutsättning för erhållande av sådana förmåner. För att kunna iakttä denna princip avstod man vid ingången av 1996 från att hos den försäkrade uppbära folkpensionsavgift, och den förhöjda avgift som uppbärs av den försäkrade till den del antalet skattören överstiger 80 000 skattören har gradvis sänkts.

Den nuvarande finansieringen av arbetslöshetsförmånerna har med avseende på ovan nämnda fördelnings- och försäkringsprincip vissa brister som ansluter sig till löntagarens obligatoriska arbetslöshetsförsäkringsavgift, även om uppbärande av sådan avgift i sig kan anses vara motiverat, eftersom det bidrar till att finansieringen fördelar sig jämnare och är mera genomskinlig.

Det kan heller inte anses vara motiverat att i praktiken cirka hälften av avkastningen av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgifter används till att minska statens andel av utgifterna inom förtjänstskyddet. I detta förfarande finansieras med lönebaserade försäkringsavgifter alldeles uppenbart även en del av sådana utgifter som hör till grundskyddet. Det kan heller inte anses motiverat att löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift är obligatorisk för alla, även om med dess avkastning i huvudsak finansieras förmåner som enbart betalas till sådana som frivilligt anslutit sig till en arbetslöshetskassa (dagpenningarna inom förtjänstskyddet och arbetspensionstilläggen). En liten del av avkastningen används till utjämning av arbetslöshetskassornas medlemsavgifter.

I fråga om finansieringen av förtjänststöd som utbetalas inom arbetskraftspolitisk vuxenutbildning svarar staten för grundstödet som motsvarar grunddagpenningen och till-

hörande barnförhöjning, och finansierar dessutom 47,5 procent av dagpenningarnas förtjänstdelar. Statens andel av totalutgifterna överstiger sålunda klart och tydligt den andel som kan anses motsvara grundskyddet. Det faktum att statens andel bestäms som en proportionerlig andel av förtjänst-dagpenningbeloppet, innebär i praktiken att staten betalar i mark beräknat desto mer ju större dagpenning det är fråga om. Om dagpenningen åter är i nivå med t.ex. grunddagpenningen, finansieras den delvis med lönebaserade arbetslöshetsförsäkringsavgifter.

Som ett problem inom systemet för finansiering av utkomstskyddet för arbetslösa kan även utpekats det att man saknar en konjunkturbuffert med vars hjälp man kunde dämpa fluktuationer i försäkringspremierna. Erfarenheterna från 1990—talet visar att dimensioneringen av arbetslöshetsförsäkringspremierna och arbetslöshetsförsäkringsavgifterna så att de endast motsvarar utgifterna för följande kalenderår tillstramar konjunkturerna ytterligare och gör att arbetslösheten ökar vid lågkonjunktur. För etablering av en konkunkturbuffert talar även Finlands deltagande i etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen.

Arbetslöshetskassorna har utjämningsfonder, med vars hjälp man i enlighet med lagen om arbetslöshetskassor har kunnat täcka en del av det underskott som uppstod hos arbetslöshetskassorna under den ekonomiska krisen och även i viss mån förmått dämpa fluktuationerna i fråga om medlemsavgifterna. Ända fram till de senaste åren har arbetslöshetskassornas utjämningsfonder varit relativt små. Den ekonomiska krisen på 1990—talet visade att det fanns ett behov att bygga ut utjämningsfonderna för att kunna dämpa fluktuationerna i medlemsavgifterna. Det sammantagna beloppet av arbetslöshetskassornas utjämningsfonder uppgick till 695 miljoner mark vid ingången av 1997. Tillgångarna i arbetslöshetskassornas stödkassa uppgick till ca 178 miljoner mark i slutet av 1997.

Inom det nuvarande systemet är utjämningsfondens storlek beroende av kassans storlek och de förmånsutgifter som kassorna svarar för. Ju mindre förmånsutgiftsklass kassan hör till, desto större får utjämningsfonden vara i förhållande till förmånsutgifterna. Den nuvarande grunden för bestämmande av utjämningsfondens storlek är sålunda ägnad att öka fluktuationerna i fråga

om arbetslöshetskassornas medlemsavgifter. Vid ekonomisk recession då förmånsutgifterna ökar och intäkterna av medlemsavgifterna minskar, skapar såväl de ökade förmånsutgifterna som regleringen av utjämningsfondens storlek samtidigt ett tryck att utöka medlemsavgifterna.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Propositionens mål

Propositionens mål är att revidera och stabilisera finansieringen av arbetslöshetsdagpenningar och andra förmåner som helt eller delvis finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier och på så vis åstadkomma en ändamålsenligare finansiering som är hållbar under alla omständigheter. Reformen baserar sig på en uppgörelse som arbetsmarknadens centralorganisationer ingått om de centrala principerna i syfte att fr.o.m. 1.1.1999 stabilisera finansieringen av utkomstskyddsutgifterna och utjämna fluktuationerna i premierna. Uppgörelsen utgör en del av den överenskommelse som arbetsmarknadens centralorganisationer undertecknade den 18 november 1997 om de principer som skall iakttas

för att utjämna fluktuationerna i fråga om arbetspensionsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremier samt ett ställningstagande för att utöka de enskilda företagens möjligheter att anpassa sig till konjunkturväxlingarna. Regeringen har för sin del godkänt de principer och mål som ingår i överenskommelsen.

För att minska sådana ändringar i arbetslöshetsförsäkringspremierna som föranleds av konjunkturväxlingar skall de arbetslöshetsförsäkringspremier som uppbärs hos arbetsgivarna och de arbetslöshetsförsäkringspremier som uppbärs hos löntagarna redovisas till arbetslöshetsförsäkringsfonden, som skall ersätta centralkassan för arbetslöshetskassorna. Arbetslöshetsförsäkringspremierna dimensioneras så att i fonden under högkonjunktur samlas ett överskott, som används till att täcka utgifterna under lågkonjunktur. Enligt ovan nämnda överenskommelse utgör 3,0 miljarder mark ett tillräckligt överskott med tanke på normala konjunkturväxlingar. Enligt prognoser om den ekonomiska utvecklingen har nämnda summa influtit omkring 2002—2004. Enligt en teoretisk uppskattning kan fluktuationer i arbetslöshetspremierna förhindras med hjälp av en konjunkturbuffert till exempel i sådana situationer för vilka redogörs nedan.

Kalkyl över effekterna av en negativ och en positiv störning i ekonomin, varav båda omspannar en tid av tre år. Beräkningsgrunderna motsvarar närmast situationen år 2005.

År	Antalet arbetslösa jämfört med det normala	Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter jämfört med normala	Lönebaserad arbetslöshetsförsäkringspremie ifall ingen buffert	Arbetslöshetsförsäkringsfondens budget jämfört med den normala	Storleken på arbetslöshetsförsäkringsfonden (mrd mk)
0	0	0	2.8	0	3.00
1	40 000	1.33	3.3	-1.48	1.52
2	80 000	2.65	3.8	-2.95	-1.43
3	40 000	1.33	3.3	-1.48	-2.91
4	0	0	2.8	0	-2.91
5	-40 000	-1.33	2.3	1.48	-1.43
6	-80 000	-2.65	1.9	2.95	1.52
7	-40 000	-1.33	2.3	1.48	3.00
8	0	0	2.8	0	3.00

I exempelfallet utgår man från en lågkonjunktur som varar i tre år och som åtföljs av en treårig högkonjunktur. Genom att utnyttja de medel som influtit i fonden som en buffert och genom att tillåta ett underskott på högst 3 miljarder mark åren 3—4, kan de genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspre-

mierna hållas på samma nivå under hela konjunkturcykeln. Om man i exempelfallet inte garderar sig för en växande arbetslöshet genom inbetalningar till fonden, innebär en ökning av arbetslösheten med 40 000 personer att de genomsnittliga premierna ökar med cirka 0,5 procentenheter.

Målet är också att de utjämningsfonder som finns vid varje arbetslöshetskassa kan dimensioneras så att fluktuationerna i kassornas medlemsavgifter kan dämpas utan att riskera likviditeten.

För att stabilisera finansieringen skall också statens, arbetsgivarnas, löntagarnas och arbetslöshetskassornas ansvar för utgifterna bestämmas på nytt. Samtidigt skall de inkomsekvenser i det nuvarande finansierings-systemet som omnämns i avsnitt 2.2. rättas till så att staten ansvarar för den del av utgifterna som motsvarar grundskyddet.

Målet är i praktiken svårt att uppnå när det gäller dimensioneringen av statsandelen, eftersom inom ramen för utkomstskyddet för arbetslösa skall det belopp som anses utgöra grundskydd närmast motsvara det arbetsmarknadsstöd som utbetalas enligt prövning. När det gäller utkomstskyddet under utbildningstiden motsvarar grundskyddsandelen närmast studiestödbeloppet, eller om det är fråga om en arbetslös person, beloppet av arbetsmarknadsstöd. Av tekniska orsaker kan man inte i praktiken dimensionera statsandelen för arbetslöshetskassorna utgående från reglerna om behovsprövning, varför ett fullt grunddagpenningbelopp i tillräcklig mån kan anses motsvara det mål som ställts i fråga om de enligt förtjänsten avvägda dagpenningarna. Det faktum att statsandelen bestäms som ett markbelopp leder tekniskt sett närmare grundskyddsbegreppet än den nuvarande proportionerliga grunden.

Enligt propositionen deltar staten överhuvudtaget inte i finansieringen av arbetslöshetsdagpenning som betalas för permitteringsperiod och för s.k. tilläggsdagar.

Förslagets syfte är även att klarlägga planerings- och beredningsansvaret mellan regeringen och arbetsmarknadens centralorganisationer. Eftersom arbetslöshetsförsäkringen utgör en väsentlig del av arbetslivets socialförsäkring, faller det naturligt att arbetsmarknadsorganisationerna förhandlar också om förmåner som överstiger grundskyddets nivå och gör framställningar om dessa till vederbörande ministerium.

Enligt den av statsrådet godkända verksamhetsplanen för sysselsättningspolitiken i Finland är målet att med offentliga medel finansiera i första hand minimiskyddet och med avgifter som uppbärs av arbetsgivarna och de försäkrade finansiera det inkomstrelaterade skyddet. Finansieras de enligt förtjänsten avvägda förmånerna enbart med

lönebaserade avgifter, innebär det att staten måste stå för finansieringen av den andel som motsvarar grunddagpenningen och tillhörande barnförhöjning i fråga om samtliga enligt förtjänsten avvägda förmåner som avses i propositionen och som arbetslöshetskassorna utbetalar. Meningen är att om iakttagandet av denna princip och om eventuella ändringar som man behöver göra i finansieringen skall förhandlas i trepartssammansättning så att eventuella ändringar kan träda i kraft vid ingången av 2001. Regeringen utgår från att staten inte heller åsamkas tilläggsutgifter till följd av de beslut som fattas efter 2000.

3.2. De centrala förslagen

Om finansieringen av arbetslöshetsförmånerna föreslås stiftas en särskild lag, i vilken samlas bestämmelserna som gäller förmånernas finansieringsandelar, arbetslöshetsförsäkringpremier, och bestämmelserna om centralkassan för arbetslöshetskassorna. Genom den föreslagna finansieringslagstiftningen skall finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa och tillhörande utgifter stabiliseras och fluktuationerna i fråga om arbetslöshetsförsäkringspremierna utjämnas fr.o.m. ingången av 1999. Finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa föreslås bli reviderat enligt nedanstående principer.

I fråga om finansieringen av det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa svarar staten för den andel som anses motsvara grundskyddet i fråga om arbetslöshetsdagpenning, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, utbildningsdagpenning som utbetalas för stödjande av arbetslösas frivilliga studier och alterneringsersättning. Som grundskyddsandel betalar staten ett belopp som motsvarar grunddagpenningbeloppet så att statens andel för en jämkad eller minskad förmån motsvarar en proportionerlig andel av grunddagpenningbeloppet för förmånen i fråga.

Statsandel betalas dock inte för arbetslöshetsdagpenningar som utbetalas för permitteringsperiod eller för tilläggsdagar enligt 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Detta framhäver arbetsgivarnas och löntagarnas finansieringsansvar för nämnda utgifter. Det att staten undandrar sig finansieringsansvaret kan motiveras med att personerna i fråga inte egentligen alltid står till arbetsmarknadens förfogande som arbetslösa arbetssökan-

de.

Arbetslöshetskassorna föreslås finansiera med sina medlemsavgifter 5,5 procent av förmånsutgifterna för varje kassa, dock så att arbetslöshetskassans andel i fråga om utbildningsstöd utgör 5,5 procent av förtjänststödets förtjänsdelar.

Förvaltningen av centralkassan för arbetslöshetskassorna, som sköter arbetsgivarnas finansieringsansvar, skall revideras så att arbetsgivarna har två tredjedelar av platserna inom förvaltningen och löntagarna en tredjedel. Samtidigt ändras centralkassans namn till arbetslöshetsförsäkringsfonden. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall inom ramen för finansieringen av det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa svara för utgifterna som föranleds av arbetslöshetsdagpenning, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, utbildningsdagpenning, arbetspensionstillägg, alterneringsersättning samt utgifterna som föranleds av utbildnings- och avgångsbidragsfonden till den del staten och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för dem. I finansieringen av kostnaderna för arbetspensionstillägg inom statens pensionsystem svarar arbetslöshetsförsäkringsfonden med en avgift som betalas till statens pensionsfond. Avgiften skall bestämmas enligt grunderna för den avgift som betalas för pensionstilläggen inom arbetspensionssystemet så att arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar för den del som motsvarar löntagarpremiernas andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens totala försäkringspremieintäkter.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter skall finansieras med arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier. Om premierna och grunderna för dem skall stiftas en lag som gäller finansiering av arbetslöshetsförmåner. Utgångspunkt utgör nivån för premierna och avgifterna 1998: arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är 0,9 procent till och med fem miljoner mark av företagets lönesumma och 3,9 procent av den överstigande delen, varvid arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie är 2,8 procent av lönerna och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie 1,4 procent av lönerna. Efter 1998 fördelar sig ändringarna i fråga om försäkringspremierna jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie. Om det sammanlagda beloppet av arbetsgivares genom-

snittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie är mindre än 2 procent av lönerna, är löntagares försäkringspremie dock minst 15 procent av nämnda totalbelopp.

Enligt förslaget fastställer vederbörande ministerium på framställning av arbetslöshetsförsäkringsfonden storleken på arbetslöshetsförsäkringspremierna.

För att uppnå en så stabil utveckling som möjligt när det gäller arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier, föreslås att systemet för finansiering av utkomstskyddet för arbetslösa utvecklas så att arbetslöshetsförsäkringsfonden har en konjunkturbuffert bestående av skillnaden mellan fondens avkastning och utgifter. Fonden kan sålunda antingen utvisa över- eller underskott. Om inbetalningar till och utbetalningar ur bufferten beslutar arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd med beaktande av konjunkturutsikterna i samband med den årliga framställningen om arbetslöshetsförsäkringspremier. Inbetalningar till bufferten kan göras i den mån arbetslösheten och minskningen av förmånsutgifterna ger möjlighet till det. Med tanke på normala konjunkturväxlingar torde 3 miljarder mark vara en tillräcklig summa för arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert. Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan enligt förslaget också uppta lån för att täcka sina utgifter. Detta kan komma i fråga då fonden inte ens med hjälp av konjunkturbufferten kan täcka sina utgifter vid ekonomiska störningar. I enlighet med gällande lag föreslås att statsrådet skall ha fullmakt att gå i proprieborgen för de lån som fonden upptar.

Grunddagpenningen och grundstödet för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är arbetslöshetsförmåner av försäkringskaraktär. För att erhålla dem förutsätts att arbetsvillkoret uppfylls på motsvarande sätt som i fråga om de enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsförmånerna. På förmånerna tillämpas ingen behovsprövning, varvid av särskild betydelse är det faktum att makens eller makans inkomster inte påverkar utbetalningen av förmån till förmånstagaren. Grunddagpenningen avviker även i fråga om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna till centrala delar från den orsaksbaserade grundskyddsformånen som avses i 15 a § 2 mom. regeringsformen, som i fråga om arbetslösa utgörs av arbetsmarknadsstöd. Med

anledning av det som anförts ovan skall i enlighet med försäkringsprincipen för finansiering av grunddagpenningen och grundstödet utöver statsandel användas de arbetslöshetsförsäkringspremier som innehållits från lönerna. Därför föreslås att arbetslöshetsförsäkringsfonden redovisar till folkpensionsanstalten av försäkringspremierna för sådana löntagare som inte hör till någon arbetslöshetskassa ett belopp som i genomsnitt motsvarar det belopp som inflyter till arbetslöshetsförsäkringskassorna i löntagarpremier för sådana som inte hör till någon arbetslöshetskassa, till den del dessa inte har rätt till förmåner i vilkas finansiering arbetslöshetsförsäkringsfonden deltar. Beloppet skall användas till finansiering av grunddagpenning och grundtöd.

De föreslagna ändringarna i fråga om finansieringsandelarna för utkomstskyddet för arbetslösa och fördelningsgrunderna som gäller avkastningen av löntagarens arbetslöshetsförsäkringspremie kan föranleda att de totala kostnaderna för staten ökar. För att stabilisera statsandelen föreslås att man för en viss tid inför ett arrangemang med överföringsavgift. Enligt förslaget betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden till staten årligen under en tid av högst två år en överföringsavgift som ersättning för de tilläggskostnader som föranleds staten av ovan nämnda ändringar. Storleken på överföringsavgiften fastställs av statsrådet på framställning av vederbörande ministerium, som bör begära utlåtande i saken av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Vid bestämmandet av överföringsavgiftens storlek beaktas de andelar som av avkastningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie redovisas för grunddagpenningarna och grundskyddet samt till statens pensionsfond, ändringarna i finansieringsandelarna för utbildningsstödet och det faktum att det enligt förslaget inte betalas statsandel för permitteringsdagpenning eller tilläggsdagar.

Efter den nämnda övergångsperioden förhandlar staten och arbetsmarknadens centralorganisationer särskilt om statens finansieringsandel i enlighet med det som anförts ovan i avsnitt 3.1.

I propositionen föreslås även vissa ändringar i lagen om arbetslöshetskassorna. Arbetslöshetskassornas finansieringssystem skall utvecklas så att vederbörande ministerium för att säkerställa likviditeten fastställer ett minimi- och maximibelopp för arbets-

löshetskassornas utjämningsfonder. Inom dessa ramar kan en arbetslöshetskassa genom beslut som gäller den egna utjämningsfonden jämna ut sådana förändringar i medlemsavgifterna som föranleds av konjunkturväxlingar.

Utjämnning av medlemsavgifterna betalas till arbetslöshetskassorna ur arbetslöshetsförsäkringsfondens medel. Grunderna för betalning av utjämnning föreslås bli ändrade så att utjämnningen riktas på ett rättvisare och mera omfattande sätt än tidigare.

4. Propositionens verkningar

4.1. Propositionens ekonomiska verkningar

Utgångspunkten för de finansieringsarrangemang som föreslås i propositionen är att de inbördes finansieringsförhållandena mellan staten, arbetslöshetsförsäkringsfonden och arbetslöshetskassorna inte ändras på kort sikt. Det är svårt att förutse strukturella förändringar i de berörda utgifterna och även förhållandevis små förändringar i dem kan inverka speciellt på finansieringsförhållandena mellan staten och arbetslöshetsförsäkringsfonden. Därför ingår i propositionen ett förslag om överföringsavgift, vars syfte är att efter utsatt tid i efterskott rätta till eventuella överföringar. Principen om överföringsavgift går ut på att den beräknade utvecklingen av utgifterna i enlighet med de finansieringsprinciper som iaktas 1998 jämförs med den realiserade utvecklingen enligt de nya bestämmelserna. Om jämförelsen uppvisar skillnader, korrigeras finansieringen till att motsvara det beräknade beloppet enligt gällande lagstiftning, antingen så att staten fakturerar arbetslöshetsförsäkringsfonden med ett belopp som motvarar skillnaden eller så att staten erlägger fonden ett belopp som motsvarar skillnaden.

Finansieringskalkylerna nedan för 1999—2002 är riktgivande och de framställs på basis av gängse prisnivå.

Betalningsgrunderna och förmånsutgifternas uppskattade utveckling

De finansieringsarrangemang som framlagts i propositionen gäller arbetslöshetsdagpenningar samt andra förmåner som helt eller delvis finansieras med arbetslöshetskass-

sornas medlemsavgifter och obligatoriska arbetslöshetsförsäkringspremier. De berörda totalkostnaderna uppgår till uppskattningsvis ca 14,5 miljarder mark 1999. Arbetslöshetsdagpenningarna för förtjänstskyddet utgör uppskattningsvis ca 9,6 miljarder mark, grunddagpenningarna drygt 700 miljoner

mark, arbetspensionstilläggen 2,6 miljarder mark, utbildningsstöden för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ca 1,2 miljarder mark, förmånerna som betalas ur utbildnings- och avgångsbidragfonden drygt 150 miljoner mark och utgifterna för lönegaranti drygt 100 miljoner mark. Beräkningsgrunderna ingår i tabell 1.

Tabell 1. Beräkningsgrunderna

År	arbetslöshetsgrad	lönesummans tillväxt %	ändring i förtjänstnivåindex	ändring i konsumentprisindex %	grunddagpenningar mk/dag	arbetslöshetsförsäkringspremier % ¹⁾ i genomsnitt	arbetsgivarna löntagarna %
1997	14,5	4,5	2,2	1,4	118	2,9	1,5
1998	12,5	6	3,5	2	120	2,8	1,4
1999	11,3	4,4	2,5	2	122	2,8	1,4
2000	10,7	4,5	3,5	2	124	2,7	1,3
2001	10,2	4,4	3,5	2,1	127	2,6	1,2
2002	10	4,2	3,5	2,1	129	2,5	1,1

1) Arbetslöshetsförsäkringspremiernas uppskattade utveckling, om konjunkturbufferten i slutet av år 2002 uppgår till 3-4 miljarder mark.

I tabell 2 ingår en kalkyl över den uppskattade utvecklingen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet enligt utgiftsslag. Inom förtjänstskyddet uppskattas utbildningsdagpenningarna enligt lagen om stödjande av arbetslösas frivilliga studier uppgå till 440 miljoner mark, varav statsandelen utgör 230 miljoner mark. Å andra sidan minskar utbildningsdagpenningens utgifter i nästan motsvarande utsträckning utkomstskyddets utgifter. Statsandelen på 52,5 procent enligt gällande lag uppskattas motsvara grunddagpenningens andel av den enligt förtjänsten

avvägda utbildningsdagpenningen. Denna uppskattning får även stöd av de erfarenheter som man fått av det utbildningsstöd som betalats till långtidsarbetslösa. På grund av det ovan anförda och eftersom det är svårt att uppskatta hur det nya systemet med utbildningsdagpenning kommer att påverka utgifterna, har utbildningsdagpenningen inte beaktats i nedanstående kalkyler.

Tabell 2. Utvecklingen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet 1999—2002 (milj. mk)

År	Tilläggsdagar	Övriga helt arbetslösa	Permitteringsdagpenningar	Jämka dagpenningar	Alterneningsersättningar	Totalt
1999	1 700	6 290	500	840	250	9 580
2000	1 600	6 260	480	800	250	9 390
2001	1 500	6 170	480	790	250	9 190
2002	1 300	6 300	480	790	250	9 120

I tabell 3 ingår den uppskattade utvecklingen av utgifterna för utbildningsstöd inom den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen under samma granskningsperiod. Uppskatt-

ningen är försiktig och till exempel de projekt som erhåller stöd av Europeiska socialfonden har inte beaktats. Utgiftsförslaget för 1999 preciseras först i samband med beredningen av statsförslaget för 1999.

Tabell 3. Förmånsutgifterna för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning 1999-2002 (milj. mk)

År	Grundstöd och förtjänst- stödet grund- del	Förtjänststödet förtjänst- del	Ersättning för uppehälle och inkvartering	Totalt
1999	585	400	221	1 206
2000	585	400	221	1 206
2001	585	400	221	1 206
2002	585	400	221	1 206

Av de beräknade utgifterna uppgår utgifterna för arbetspensionstilläggen inom arbetslöshetsförsäkringssystemet till ca 2650 miljoner mark 1999, varefter beloppet sjunker till ca 2350 miljoner mark 2002 i och med att antalet arbetslösa minskar. Förmånerna som utbetalas ur utbildnings- och avgångsbidragfonden och utgifterna för lönegaranti uppskattas i stort sett bli oförändrade under hela granskningsperioden.

Verkningar i fråga om statsekonomin

De uppskattade statsandelarna för det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa och för utkomstskyddet inom arbetskraftspolitisk vuxenutbildning enligt gällande lagstiftning ingår i tabell 4. Från statsandelarna har i kalkylen avdragits den andel av avkastningen av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringspremier som används till att minska statens utgifter för förtjänstskyddet. Statsandelen för dessa system utgör efter detta ca 4 040 miljoner mark 1999 och ca 4 015 miljoner mark 2002.

Tabell 4. Statsandelarna för förtjänstskyddet och utkomstskyddet inom arbetskraftsutbildningen 1999-2002 beräknade enligt gällande lagstiftning (milj. mk)

År	Förtjänstskydd	Arbetskrafts- utbildning	Redovisning av löntagarpremie till staten	Totalt
1999	4 895	995	- 1 850	4 040
2000	4 810	995	- 1 790	4 015
2001	4 705	995	- 1 725	3 975
2002	4 665	995	- 1 645	4 015

I tabell 5 ingår på motsvarande sätt statsandelen för dessa system efter de föreslagna ändringarna i finansieringen. De mest centrala ändringarna beträffande statsandelarna för förtjänstskyddet består i att staten drar sig helt ur finansieringen av permitteringsdagpenningar och tilläggsdagar. Avkastning-

en av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringspremier, som redovisas staten, minskar till 15 procent av totalavkastningen. Staten svarar i fråga om såväl förtjänstskyddet som de utbildningsstöd som utbetalas för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning för ett sådant belopp av dagpenningarna som motsvarar grunddagpenningen.

Tabell 5. Statsandelarna för förtjänstskyddet och utkomstskyddet inom arbetskraftsutbildningen efter genomförda ändringar i finansieringen 1999-2002 (milj. mk)

År	Förtjänstskydd	Arbetskrafts- utbildning	Redovisning av löntagarpremie till staten	Totalt
1999	3 835	740	- 525	4 050
2000	3 800	740	- 510	4 030
2001	3 735	740	- 490	3 990
2002	3 710	740	- 470	3 985

Statens utgifter kommer i stort sett att vara oförändrade efter ändringarna. Skillnaderna i fråga om slutsummorna som framställs i tabellen är som störst 30 miljoner mark, vilket är ett mindre belopp än den noggrannhet som iakttagits i beräkningarna. Budgettekniskt minskar redovisningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie till fullt belopp statens prestationer till folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningarna och grundstöden inom arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Statsandelen för finansiering av förtjänststöd inom arbetskraftsutbildningen minskar på årsnivå med ca 250 miljoner. Statsandelen till arbetslöshetskassorna ökar i praktiken med motsvarande belopp som statsandelarna för grunddagpenning, grundstöd och förtjänststöd minskar.

Statens finansieringsställning påverkas dessutom av den ändring som gäller redovisningen av arbetspensionstillägg till statens pensionsfond. Redovisningen uppskattas enligt gällande lagstiftning uppgå till ca 135 miljoner mark 1999 och ca 125 miljoner mark 2002. Om redovisningen på förslaget sätt grundar sig på betalade arbetslöshetspenningdagar inom den statliga sektorn korregerade med förhållandet mellan löntagarens arbetslöshetsförsäkringspremie och det totala beloppet som skall betalas, minskar redovisningen med ca 45 miljoner mark 1999 och med ca 30 miljoner mark 2002.

På kort sikt rättas eventuella felbedömningar med hjälp av överföringsavgiften. På längre sikt är ändringarnas inverkan på statens utgifter beroende av eventuella förändringar i utgiftsstrukturen. Den föreslagna strukturen innebär att statens utgifter är mindre än till exempel enligt gällande lagstiftning, om beloppet av de dagpenningar som betalas för permitteringstid och för tilläggsdagar ökar mer än uppskattat. Statens utgifter påverkas efter ändringarna närmast av beloppet av grunddagpenningarna och grundstödet inom arbetskraftsutbildningen och av antalet sådana som erhåller dagpenning.

Verkningarna i fråga om arbetslöshetsförsäkringsfonden

I propositionen har man strävat efter att på kort sikt jämna ut kostnadsöverföringarna mellan olika finansörer. De föreslagna ändringarna uppskattas sålunda på kort sikt inte

ha någon inverkan på arbetslöshetsförsäkringsfondens ekonomiska ställning. På motsvarande sätt som i fråga om statsandelarna påverkas det hur finansieringen på lång sikt fördelar sig mellan olika finansörer av förändringarna i utgiftsstrukturen. De dagpenningar som utbetalas för permitteringstid och tilläggsdagar påverkar nästan till sitt fulla belopp arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter. Även eventuella ändringarna i de förmåner som överstiger det belopp som motsvarar grunddagpenningen påverkar fondens utgifter nästan till fullt belopp.

På basis av nämnda beräkningsgrunder och utgiftskalkyler ser det ut att finnas ett överskott på 3—4 miljarder i arbetslöshetsförsäkringsfonden i slutet av granskningsperioden.

Verkningar i fråga om arbetslöshetskassorna

I propositionen ges arbetslöshetskassorna en större möjlighet att genom egna beslut styra medel till sina utjämningsfonder för att kunna minska sådana fluktuationer i medlemsavgifterna som beror på konjunkturerna. Samtliga arbetslöshetskassor förutsätts till sina repektive utjämningsfonder styra ett minimibelopp som fastställs särskilt. Detta innebär för vissa arbetslöshetskassor en högre medlemsavgift än vad den gällande lagstiftningen förutsätter.

Övriga verkningar

Utöver det som anförts i föregående avsnitt har propositionen inga andra direkta verkningar i fråga om arbetslöshetsförsäkringspremierna. Propositionen har heller inga direkta verkningar i fråga om de förmåner som utbetalas. De indirekta verkningarna är beroende av på vilket sätt ändringarna i finansieringsansvaret på lång sikt påverkar förmånerna och därigenom försäkringspremierna. Till dessa delar kan de indirekta verkningarna inte uppskattas.

5. Beredningen av propositionen

Enligt programmet för statsminister Paavo Lipponens regering skall utkomstskyddet för arbetslösa utvecklas så att finansieringen av utkomstskyddet är hållbar under alla omständigheter.

Arbetsmarknadens centralorganisationer har 18.11.1997 avtalat om åtgärder för att

påverka eventuella ekonomiska anpassningsbehov som Finlands eventuella deltagande i den ekonomiska och monetära unionen medför. I detta sammanhang avtalade organisationerna om de principer genom vilka finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa och tillhörande utgifter skall stabiliseras och fluktuationerna i arbetslöshetsförsäkringspremierna dämpas fr.o.m. 1.1.1999. Arbetsmarknadsorganisationerna framlade även i det s.k. buffertavtalet de principer enligt vilka utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa skall fördelas mellan staten, arbetsgivarna och löntagarna och föreslog att parterna fortsätter förhandlingarna med statsmakten för att fullfölja uppgörelsen. Parterna framförde dessutom att behövliga ändringar i lagstiftningen bereds så att ändringarna träder i kraft vid ingången av 1999 och så att de gäller redan grunderna för de premier som uppbärs 1999.

I sitt brev av den 30 januari 1998 till social- och hälsovårdsminister Sinikka Mönkkäre framställde arbetsmarknadsorganisationerna att social- och hälsovårdsministeriet sköter beredningen av bestämmelserna som avses i ovan nämnda överenskommelse.

Propositionen har beretts som tjänstearbete vid social- och hälsovårdsministeriet utgående från de principer som fastställts i ovan nämnda överenskommelse. I samband med beredningen har representanter för arbetsmarknadernas centralorganisationer hörts. Dessutom har man vid beredningen av propositionen haft kontakt med finansministeriet, arbetsministeriet, pensionsskyddscentralen, statskontoret, folkpensionsanstalten, Centralkassan för arbetslöshetskassorna, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund, utbildnings- och avgångsbidragsfonden och Arbetslöshetskassornas Samorganisation r.f.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Användningen av arbetspensionsfonderna som buffert

Genom det ovan i avsnitt 5. nämnda buffertavtalet har arbetsmarknadens centralorganisationer och för arbetspensionssystemets vidkommande Arbetspensionsanstaltens Förbund avtalat om de principer enligt vilka sådana fluktuationer i arbetspensionspremierna som föranleds av konjunkturväxlingar skall stabiliseras. I den promemoria som par-

terna godkänt konstateras att arbetspensionsfonderna redan nu fungerar som en viktig buffert vid eventuella störningar i ekonomin. Dessutom påverkar de den bedömning som görs om uppnåendet av de kriterier som valutaunionen förutsätter att skall nås vad gäller skuldsättningen och det årliga budgetunderskottet inom den offentliga sektorn.

I ovan nämnda promemoria föreslås att utjämningsansvaret används som buffert vid normala konjunkturväxlingar. Från det normala förfarandet avviker man vid bestämmande av arbetspensionspremier såtillvida att utjämningsansvaret ökar när det råder högkonjunktur så att det överstiger den nivå på vilken finansieringen av arbetspensionerna skall hållas enligt lag. Det här innebär att man vid en positiv utveckling av lönesumman låter bli att sänka premien. På motsvarande sätt vid lågkonjunktur när lönesummans tillväxt avtar kan man hålla premien på lägre nivå genom att utnyttja utjämningsfonden till att stävja trycket att höja premien. Utjämningsansvaret kan användas till förkovrande och upplösande en buffert utan att det förutsätter lagändringar. Åtgärden kan genomföras som en del av förhandlingsförfarandet mellan arbetsmarknadsorganisationerna och arbetspensionssystemet.

Utredningar som gäller arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremier

Syftet med propositionen är att i samband med revideringen av finansieringen utreda hur finansieringssystemet för arbetslöshetsförsäkringen kan utvecklas i fråga om arbetsgivarna så att det bättre än hittills beaktar risken för arbetslöshet och självriskandelen. Samtidigt skall man utreda ändamålsenligheten i att differentiera arbetsgivarpremierna enligt lönesumman. Utredningen görs i samråd med arbetsmarknadsorganisationerna. Vidare skall man utreda om det är möjligt för staten som arbetsgivare att delta i finansieringen av det inkomstrelaterade utkomstskyddet, och i vilken utsträckning i så fall.

Arbetslöshetsförsäkringspremiernas uppbördsförfarandet

I propositionen föreslås att arbetslöshetsförsäkringspremierna alltjämt skall uppbäras i anslutning till olycksfallsförsäkringssystemet. Styrningen av uppbördssystemet

met skall enligt propositionen utvecklas bl.a. så att vederbörande ministerium utfärdar närmare bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna som gäller redovisning och uppbörd av premier.

Lagstadgad olycksfallsförsäkring får fr.o.m. 1.1.1999 bedriva i Finland förutom finska försäkringsbolag även ett sådant utländskt försäkringsbolag som erhållit koncession i sin hemstat och vars hemort finns inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ett utländskt försäkringsbolag skall på motsvarande sätt som finska bolag sörja för att de uppfyller de förpliktelser som åligger försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallförsäkring, bl.a. i fråga om de uppgifter som ansluter sig till uppbörd av arbetslöshetsförsäkringspremier. På grund av dessa förpliktelser och tillsynen av dem skall utländska försäkringsbolag till vederbörande ministerium och Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund senast två månader innan verksamheten inleds anmäla om inledande av försäkring.

Hur övervakningen av uppbördssystemet och redovisning av försäkringspremier skall ordnas utreds i år i samband med omorganiseringen av försäkrings- och finansieringsövervakningen. I detta sammanhang utreds även hur man i praktiken kan ordna övervakningen av eventuell uppbörd av arbetslöshetsförsäkringspremier inom utländska försäkringsbolag.

Möjligheten att förenkla det administrativa arbetet som hänför sig till uppbörd av premier hos arbetsgivaren har utretts i omfattande utsträckning under de senaste åren. Hos arbetsgivaren uppbärs socialskyddsavgifter inom ramen för tre olika system: socialskyddsavgifter i samband med förskottsnehållning, arbetspensionspremier till pensionsförsäkringsbolag och olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringspremier till olycksfallsförsäkringsbolag. Särskilt i småföretag har administrationen i anslutning till arbetsgivaravgifterna konstaterats föranleda förhållandevis mera arbete och större kostnader. Mest arbete förorsakar de anmälningar som skall göras om försäkringarna. Problem föranleder bl.a. det att t.ex. lönebegreppet definierats på olika sätt beroende på vilken försäkring det är fråga om. Meningen är att

bestämmelserna om lönebegreppet för lagstadgad olycksfallsförsäkring skall ges ännu i år. I detta sammanhang justeras även bestämmelserna som gäller bestämmande av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

För att förenkla betalningsrörelsen har förslagits grundande av en särskild betalningsenhet för småföretag. Problemet är dock att de totala kostnaderna för uppbörd då kommer att öka i väsentlig grad. Behovet att göra anmälningar kommer heller inte att minska, utan tvärtom följden kan vara den att det skapas ett behov av särskilda utredningar, varefter tidsbesparingen i företaget inte kommer att vara stor.

Vid arbetsministeriet finns en servicentral för små arbetsgivare, som erbjuder avgiftsbelagd service med möjlighet att via centralen sköta alla arbeten i anslutning till arbetsgivarpremierna. Erfarenheterna visar att servicen har utnyttjats i allmänhet när företag grundas, men senare har företaget själv tagit över arbetet eller låtit en bokföringsbyrå sköta det. Verksamheten vid ovan nämnda central kommer åtminstone i någon form att utvidgas vid ingången av 1999 så att den tillhanda håller service för alla företag med mindre än tio anställda. Samtidigt skall arbetskrafts- och näringscentralernas beredskap att betjäna nya företagare även vad gäller arbetsgivarfrågor inom socialskyddet effektivteras. Avsikten är också att klarlägga betalnings- och anmälningsrörelsen genom att förenhetliga definitionerna i fråga om olika försäkringar.

Arbetspensionstillägg inom statens pensionssystem

Staten betalar inte arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Därför täcker inte på förslaget sätt den premie som arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till statens pensionsfond det pensionsansvar som föranleder statens pensionssystem av att arbetslöhetstiderna och utbildningstiderna tas i beaktande. I statens pensionssystem uppstår därför ett underskott. Regeringen tänker utreda om man vid finansiering av arbetslöshetsskyddet till statens pensionsfond kan styra en andel som motsvarar det pensionsansvar som uppkommer härigenom.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen uppräknas de arbetslöshetsförmåner vilkas finansiering lagen skall reglera. De enda med arbetslöshet förknippade förmåner som lagen inte föreslås gälla är arbetsmarknadsstödet enligt lagen om arbetsmarknadsstöd och förmåner som avses i den tidsbundna lagen om stöd- jande av långtidsarbetslösa frivilliga studier (709/1997). Dessa förmåner skall i sin helhet finansieras ur statsbudgeten.

De enligt förtjänsten avvägda förmånerna förvaltas och utbetalas av arbetspensionskassorna. Bestämmelserna arbetslöshetskassornas egna finansiering föreslås fortfarande ingå i lagen om arbetslöshetskassor.

2 §. *Arbetslöshetsförsäkringspremier.* Paragrafen ger uttryck för en allmän regel om skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremier och nivån på dessa. Arbetslöshetspremiernas nivå skall bestämmas så, att den arbetslöshetsförsäkringsfond som svarar för arbetsgivarnas och löntagarnas finansieringsandelar kan klara av sina förpliktelser enligt denna lag, dock med beaktande av att fonden enligt 9 § kan uppvisa över- eller underskott för att utjämna sådana fluktuationer i premierna som beror på ekonomiska konjunkturer.

2 kap. Arbetslöshetsförsäkringspremier finansieringsandelar

3 §. *Finansiering av arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten.* I paragrafen föreslås bestämmelser om vilka finansieringsandelar som skall betalas till arbetslöshetskassorna för de enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningar som kassorna utbetalar. Enligt lagförslaget skall till en arbetslöshetskassa som statsandel för varje enligt förtjänsten avvägd arbetslöshetsdagpenning betalas ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, vilken 1998 är

120 mark. Grunddagpenningens markbelopp justeras årligen med levnadskostnadsindex enligt 25 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I praktiken görs en eventuell indexjustering i hela mark från ingången av året.

Enligt 5 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas arbetslöshetsdagpenningen till jämkat belopp om mottagaren har förvärvsinkomst under arbetslöshetstiden. Vissa sociala förmåner skall enligt 27 och 27 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa beaktas så, att de minskar den arbetslöshetsdagpenning som utbetalas. Statsandelen för jämkad eller minskad enligt förtjänsten avvägd arbetslöshetsdagpenning skall bestämmas enligt ett relationstal som fås genom division av grunddagpenningens belopp med beloppet av mottagarens fulla enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenning. I sistnämnda belopp ingår också de barnförhöjningar som eventuellt utbetalas. Om beloppet av mottagarens fulla enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningen t.ex. är 240 mark, är relationstalet 0,5, om grunddagpenningens belopp är 120 mark. Ar beloppet av den jämkade eller minskade enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningen för ifrågavarande person t.ex. 180 mark, är statsandelen enligt relationstalet 90 mark. I en dagpenning som utbetalas jämkad eller minskad ingår också de barnförhöjningar som eventuellt utbetalas.

I praktiken skall relationstalet bestämmas särskilt för varje dagpenning enligt en kalkyleringsregel som skall tas in i de adb-program som används för utbetalning av arbetslöshetsförmånerna. Relationstalet ändras om den fulla dagpenningen bestäms på nytt för att dagpenningsperioden börjar räknas från början eller t.ex. barnförhöjningen ändras. Indexjustering av grunddagpenningen eller barnförhöjningen ändrar naturligtvis också relationstalen i anslutning till de dagpenningar som utbetalas vid varje enskild tidpunkt. Samma relationstal skall också användas t.ex. vid återkrav, för fördelning av de återkrävda förmånerna mellan mottagarna.

Enligt 2 mom. skall statsandel inte alls utgå för sådana enligt förtjänsten avvägda dagpenningar som betalas för permittering-

stid. Till dagpenningar som betalas för permitteringstid hänförs också dagpenningar som utbetalas därför att veckoarbetstiden eller den dagliga arbetstiden har förkortats. Statsandel förslås inte heller utgå för tilläggsdagar för vilka betalas arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten. Dagpenningar som betalas för permitteringstid och tilläggsdagar skall finansieras av arbetslöshetsförsäkringsfonden till den del som arbetslöshetskassornas finansieringsandel inte räcker till för att finansiera utgifterna. Med tilläggsdagar för vilka dagpenning betalas enligt 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall också jämföras de fall som avses i 26 § 1 mom. andra meningen. Enligt sistnämnda bestämmelse skall, om mottagaren har fyllt 60 år innan maximitiden 500 dagar har gått ut, dagpenning dock betalas till utgången av den kalendermånad under vilken denna maximitid 500 dagar går ut.

I paragrafens 3 mom. föreslås att finansieringsandelen för medlemmar i en arbetslöshetskassa skall vara 5,5 procent av varje enligt förtjänsten avvägd arbetslöshetsdagpenning som utbetalats. Finansieringsandelarna bestäms dock så, att man först räknar ut statsandelen enligt 1 mom. och först därefter den finansieringsandel som arbetslöshetskassan svarar för. Den ordning i vilken delarna kalkyleras har betydelse när det gäller låga, enligt förtjänsten avvägda fulla arbetslöshetsdagpenningar som till sitt belopp närmar sig grunddagpenningen. Om den fulla enligt förtjänsten avvägda dagpenningen t.ex. uppgår till 125 mark, svarar arbetslöshetskassan för den del som överstiger grundskyddsandelen 120 mark, dvs. för 5 mark, vilket motsvarar fyra procent av det totalt utbetalda beloppet. Om sådana små dagpenningar utbetalas jämkade eller minskade, beräknas statsandelen också för dessa enligt det relationstal som har behandlats i anslutning till 1 mom.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden ansvarar för den del av utgifterna för de enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningarna som inte blir täckt med den statsandel som betalas enligt 1 mom. och den andel som arbetslöshetskassan enligt 3 mom. står för.

I lagförslaget föreslås att bestämmelserna om förfarandet vid utbetalning av andelarna och bestämmelserna andelarna av förvaltningskostnaderna fördelas fortfarande skall

ingå i lagen om arbetslöshetskassor och lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt bestämmelser som meddelas med stöd av dessa.

4 §. *Finansiering av förtjänststöd.* Finansieringsandelarna för förtjänststöd föreslås följa samma principer som finansieringsandelarna för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten. Arbetslöshetskassornas finansieringsandel skall dock utgöra 5,5 procent av förtjänststöds förtjänstdel. Också barnförhöjningarna skall beaktas på motsvarande sätt. De ersättningar för uppehälle och ersättningar för inkvartering som enligt 17 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning betalas ur statsbudgeten skall inte beaktas.

5 §. *Finansiering av övriga förmåner.* I paragrafen ingår bestämmelser om finansieringsandelarna för utbildningsdagpenning och alterneringsersättning. Om förmånerna utbetalas avvägda enligt förtjänsten, skall bestämmelserna i 3 § tillämpas.

För alterneringsersättning är ersättningsnivån 70 procent av den arbetslöshetsdagpenning som personen skulle få om han vore arbetslös. För denna form av ersättning skall först beräknas det relationstal som bestämmer statsandelen, vilket skall beräknas på basis av den kalkylerade fulla enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenning som alterneringsersättningen baserar sig på. Med användning av relationstalet bestäms därefter vilken andel av den utbetalda alterneringsersättningen som utgör grundskyddsandel, som staten skall svara för. Om alterneringsersättningen betalas jämkad eller minskad, skall ännu en ny relationstalskalkyl göras mellan den grundskyddsandel som har beräknats på ovan nämnt sätt och den utbetalda alterneringsersättningen.

Angående finansiering av alterneringsersättning eller utbildningsdagpenning som utbetalas till belopp som motsvarar grundskyddsnivån tillämpas bestämmelserna i 7 §.

6 §. *Av arbetslöshetsförsäkringsfonden finansierade förmåner.* Paragrafen gäller finansiering av förmåner som arbetslöshetsförsäkringsfonden nästan i sin helhet svarar för. Dessa förmåner är arbetspensionstillägg, lönegaranti samt förmåner som utbetalas av utbildnings- och avgångsbidragetsfonden. Staten deltar i finansieringen av förmåner som utbildnings- och avgångsbidragetsfonden beviljar genom att av lönesumman för statsanställda som är anställda i arbetsavtalsförhållande betala en

arbetsgivaravgift som social- och hälsovårdsministeriet årligen fastställer. År 1997 var beloppet 3,5 miljoner mark. Bestämmelser om vilken andel som skall betalas för finansiering av det statliga pensionssystemets arbetspensionstillägg föreslås ingå i lagen om statens pensionsfond.

7 §. *Finansiering av grunddagpenningen och grundstödet.* För att en person skall få arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller de grundstöd som beviljas enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning måste arbetsvillkoret vara uppfyllt. Ifrågavarande förmåner är inte beroende av prövning. Enligt försäkringsprincipen skall även finansieringen av dessa förmåner delvis basera sig på avgifter som innehålls av lönen. Betalning av försäkringspremier ger vid försäkringsfall rätt till förmåner som inte är beroende av prövning. I paragrafen föreslås därför att intäkten som inflyter genom löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie skall användas för finansiering av grundskyddet till den del som premierna har uppburits av arbetstagare som inte är medlemmar i någon arbetslöshetskassa. Till övriga delar skall utgifterna för ifrågavarande förmåner och med dem förknippade barnförhöjningar finansieras med statsandelar som betalas till folkpensionsanstalten. Tekniskt skall betalningen av medel från arbetslöshetsfonden till folkpensionsanstalten skötas genom förmedling av ifrågavarande ministerium.

3 kap. Arbetslöshetsförsäkringsfonden

8 §. *Arbetslöshetsförsäkringsfonden.* Enligt 29 § lagen om arbetslöshetskassor skall till stöd för arbetslöshetskassorna finnas en centralkassa för arbetslöshetskassorna, som skall delta i finansieringen av de förmåner som arbetslöshetskassorna utbetalar, enligt vad lagen om arbetslöshetskassor föreskriver. I propositionen föreslås att centralkassans förvaltning skall ses över och att namnet på centralkassan samtidigt skall ändras till arbetslöshetsförsäkringsfonden. Eftersom det samtidigt föreslås att de i olika lagar utspridda bestämmelserna om finansiering av arbetslöshetsförmånerna skall samlas i en enda lag, är det ändamålsenligt att de ändrade bestämmelserna om centralkassan för arbetslöshetskassorna samlas i ett särskilt kapitel i denna lag om finansieringen av arbetslöshetsförmåner.

I paragrafen föreslås att reglementet för arbetslöshetsförsäkringsfonden skall fastställas genom förordning. I reglementet skall ingå närmare bestämmelser om hur fondens högsta beslutande organ, förvaltningsrådet och den direktion som sköter fondens angelägenheter skall vara sammansatt, vilka deras mandatperioder och uppgifter skall vara samt hur fondens förvaltning i övrigt skall ordnas. Reglementet skall också innehålla närmare bestämmelser om fondens investeringsverksamhet samt om tillvägagångssättet vid beslut om konjunkturbuffertar som avses i 9 § 2 mom.

Av förvaltningsrådets och direktionens medlemmar skall två tredjedelar företräda arbetsgivarna och en tredjedel arbetstagarna. Posterna såsom ordförande för förvaltningsrådet och ordförande för direktionen skall vartannat år besättas med en person som företräder arbetsgivarna och vartannat år med en person som företräder löntagarna.

9 §. *Arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter.* Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall ha motsvarande uppgifter som den nuvarande centralkassan för arbetslöshetskassorna. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall svara för utgifterna för arbetslöshetsdagpenning, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, de arbetslösas frivilliga studier, altemneringsersättning, arbetspensionstillägg, lönegaranti samt utgifterna för utbildnings- och avgångsbidragsfonden, till den del som staten och de enskilda arbetslöshetskassorna inte är ansvariga för dessa. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall också svara för överföringen av betalningsandelar enligt 8 kap. för finansiering av det grundskydd vars utbetalning sköts av folkpensionsanstalten samt för överföringsavgiften till staten.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgifter finansieras med arbetslöshetsförsäkringspremier och den avkastning som investering av dessa ger. För att jämna ut arbetslöshetsförsäkringspremiernas fluktuationer inrättas vid arbetslöshetsförsäkringsfonden en buffert som utgör skillnaden mellan avkastningen och utgifterna, dvs. arbetslöshetsförsäkringsfonden kan uppvisa över- eller underskott. Om förkovrande eller upplösning av bufferten beslutar arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd i samband med att förvaltningsrådet årligen till social- och hälsovårdsministeriet framställer sitt förslag om arbetslöshetsförsäkringspremierna, varvid fonden i sitt beslut utgår från den an-

teciperade utvecklingen av nationalhushållet och arbetslösheten.

Enligt 4 mom. skall fonden ha rätt att ta lån för fullgörandet av sina förpliktelser. En sådan möjlighet kommer i fråga när fonden till följd av att ekonomin befinner sig i ett störningstillstånd inte ens genom konjunkturbuffertar förmår täcka sina lagstadgade utgifter. Statsrådet skall såsom enligt gällande lag ha fullmakt att ställa statlig propiorborgen som garanti för fondens lån.

10 §. *Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringsfonden.* Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall i praktiken övervakas av social- och hälsovårdsministeriet, som också svarar för den övriga tillsynen över försäkringar. Avsikten är dock att myndighetstillsynen över finansierings- och försäkringsmarknaden skall ses över under innevarande år. I samband med reformen utreds också hur tillsynen över arbetslöshetsförmånerna och finansieringen av dessa skall ordnas.

4 kap. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie

11 §. *Arbetsgivares skyldighet att betala försäkringspremie.* Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 33 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor. Eftersom uppbörden av premierna bibehålls inom olycksfallsförsäkringssystemet, föreslås att arbetsgivares skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie fortfarande skall vara bunden till hans skyldighet att teckna lagstadgad olycksfallsförsäkring. Staten som arbetsgivare är inte försäkringspliktig, medan däremot t.ex. kommunerna omfattas av det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet.

Enligt 10 § lagen om olycksfallsförsäkring är arbetsgivaren inte försäkringspliktig för rån antalet arbetsdagar i arbete som han har låtit utföra under ett kalenderår uppgår till mer än 12. Ifall arbetsgivaren när arbetet inleds vet att tolvdagarsgränsen kommer att överskridas, skall försäkring tecknas när arbetet inleds. Även en arbetsgivare som inte är sammanslutning eller stiftelse och som vid den senast förrättade kommunalbeskattningen har blivit påförd skatt för en inkomst på högst 3 400 mark är befriad från försäkringsplikt tills antalet arbetsdagar som han under året har låtit utföra uppgår till mer än 30. I praktiken har sistnämnda begränsning dock saknat betydelse. Försäkringsplikten

och följaktligen även skyldigheten att betala arbetslöshetsförsäkringspremie kommer därför i praktiken inte att omfatta arbetsgivare som sporadiskt låter utföra arbete, dvs. främst kommer hushållen att stanna utanför.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de statliga affärsverkens försäkringsplikt. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 33 a § 2 mom. lagen om arbetslöshetskassor.

12 §. *Befrielse från arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie i vissa fall.* Skyldigheten att betala premie skall enligt lagen inte gälla sådana s.k. utsända arbetstagare för vilka arbetsgivaren har lagstadgad försäkringsplikt enligt lagen om olycksfallsförsäkring, men i fråga om vilka folkpensionanstalten med stöd av 7 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) har beslutat att den finländska lagstiftningen om social trygghet inte längre skall tillämpas. För att arbetsgivaren skall befrias från skyldigheten att betala premie skall han visa upp beslutet för försäkringsanstalten. Om folkpensionsanstaltens beslut senare ändras till följd av besvär, skall arbetsgivaren i enlighet därmed rätta den anmälan om löner som han har gjort till försäkringsbolaget.

Till övriga delar motsvarar bestämmelsen gällande 33 a § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor.

13 §. *Bestämmande av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremien.* Enligt paragrafens 1 mom. kan storleken av arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie i procent av den utbetalda lönen vara graderad enligt den lönesumma som företaget betalar. Graderingen skall i praktiken ske så, att den del av arbetslöshetsförsäkringspremien som hänför sig till en standardlönesumma skall vara mindre än den del som hänför sig till en lönesumma som överstiger standardlönesumman. Under 1998 är arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie genom en ettårig lag (1205/1997) graderad så, att premien upp till en lönesumma på fem miljoner mark utgör 0,9 procent av lönen och för den del av lönesumman som överstiger fem miljoner mark utgör 3,9 procent av lönen. Beslutet om graderingen av arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie skall fattas i samband med att premien fastställs.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om premier som skall uppbärs hos sådana i 1 a § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedda delägare i ett företag vilka vid till-

ämpningen av lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa skall anses idka företagsverksamhet.

5 kap. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

14 §. *Skyldighet att betala löntagares försäkringspremie.* Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i den gällande tidsbundna lagen. Betalningsskyldigheten skall gälla löntagare som är anställda i arbets- eller tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande och som berörs av lagstadgat olycksfallsförsäkringsskydd. För att betalningsskyldighet skall uppstå bör bägge förutsättningarna vara uppfyllda.

Arbetet kan ha utförts i ett arbetsförhållande, men berörs ändå inte av olycksfallsförsäkringspremie, såsom är fallet när arbetsgivaren enligt 10 § lagen om olycksfallsförsäkring inte är försäkringspliktig därför att han har låtit utföra arbete under alltför få dagar. Det lagstadgade obligatoriska olycksfallsförsäkringsskyddet omfattar t.ex. inte heller professionella idrottsmän som har ansetts stå i arbetsförhållande till sitt idrottsällskap.

Det är inte alltid klart hur gränsen skall dras mellan arbete som har utförts i arbetsförhållande och t.ex. arbete som har utförts för egen räkning. Bestämmelsen om betalningsskyldighet skall tillämpas i enlighet med den tolkningspraxis som har stabiliserats i fråga om uppbörd av olycksfallsförsäkringspremier och enligt vilken bl.a. enskilda föreläsnings- och skrivarvoden, som saknar anknytning till arbetstagarens normala arbete och är sporadiska samt andra motsvarande situationer inte skall beaktas i den lönesumma som anmäls till försäkringsanstalten. Vid utbetalningen av dessa belopp skall därför inte heller innehållas löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Om ett skrivarvode har anknytning till det arbete som arbetstagaren utför, skall det betraktas såsom ersättning i anslutning till arbete och följaktligen ingå i löneanmälan. Avgörandet träffas i sista hand utgående från de allmänna kännetecknen på ett arbetsförhållande.

I 2 mom. föreslås en liknande bestämmelse som i gällande lag om att avgiften inte skall uppbåras av bolagsmän i kommanditbolag eller öppna bolag eller av familjevårdare som avses i familjevårdlagen.

15 §. *Bestämmande av löntagares arbets-*

löshetsförsäkringspremie. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelserna i 13 § 2 mom. om arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie.

16 §. *Skatteavdragsrätt för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.* I propositionen föreslås att löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie skall vara avdragbar i beskattningen.

6 kap. Arbetslöshetsförsäkringspremiernas storlek

17 §. *Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp.* Enligt 1 mom. skall ifrågakvarande ministerium fastställa beloppen av arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Ansökan om fastställande av dessa skall göras av arbetslöshetsförsäkringsfonden med beaktande av bestämmelserna i paragrafens 2 mom. och å andra sidan bestämmelserna i 9 §.

I 2 mom. bestäms de inbördes förhållandena mellan arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och ändringar i dessa. Vid tillämpningen av bestämmelsen utgår man vid bestämmandet av premien från de premier och avgifter som gäller 1998: arbetsgivarens premie utgör i genomsnitt 2,8 procent (0,9 procent tills lönesumman uppgår till fem miljoner mark och 3,9 procent på det överskjutande beloppet) och löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift 1,4 procent av de löner på vilka premien och avgiften beräknas. Efter 1998 skall ändringar i premierna delas jämnt mellan arbetsgivarens genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie, dock så, att löntagares försäkringspremie skall utgöra minst 15 procent av det totala premiebeloppet.

I propositionen föreslås att löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie skall utgöra 0,3 procent ökad med hälften av det procenttal med vilket det sammanlagda beloppet av arbetsgivarens genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i procent av lönen överstiger talet två. Om det sammanlagda beloppet av arbetsgivarens genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie är mindre än 2,0 procent av lönerna, skall löntagares försäkringspremie dock bestämmas till minst 15 procent av de ovan nämnda premiernas sammanlagda belopp. I

praktiken skall arbetslöshetsförsäkringspremierna bestämmas enligt följande talserie, om premien är sjunkande

arbetsgivare	löntagare
2,80	1,40
2,75	1,35
2,70	1,30
2,65	1,25
2,60	1,20
2,55	1,15
2,50	1,10
2,45	1,05
2,40	1,00
2,35	0,95
2,30	0,90
2,25	0,85
2,20	0,80
2,15	0,75
2,10	0,70
2,05	0,65
2,00	0,60
1,95	0,55
1,90	0,50
1,85	0,45
1,80	0,40
1,75	0,35
1,70	0,30
...	...
0,85	0,15

Om arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är graderad, bestäms arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie så, att man som kalkyleringsgrund använder sig av en uppskattning av det belopp som väntas inflyta genom betalning av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie samt av de senaste tillgängliga uppgifterna från Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund om fördelningen av företagens lönesummor.

Lönegarantiutgifterna anses ingå i arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. På motsvarande sätt beaktas inte heller det belopp som används för utjämning av medlem-savgifterna när det inbördes förhållandet mellan arbetslöshetsförsäkringspremierna bestäms enligt 2 mom. Enligt paragrafens 3 mom. skall ifrågasvarande ministerium årligen bestämma vilket belopp av intäkten av arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremier som skall riktas till utgifter för lönegarantin.

I 4 mom. ingår bestämmelser om storleken av den arbetslöshetsförsäkringspremie som ett statligt affärsverk skall betala i egenskap av arbetsgivare. Premien skall bestämmas så, att i den inte beaktas de kostnadsposter för vilka affärsverken i egenskap av arbetsgivare

själva ansvarar eller i vilkas finansiering arbetslöshetsförsäkringsfonden inte deltar. Sådan poster är statliga arbetspensionstillägg, utgifterna för utbildnings- och avgångsbidragsfonden samt lönegarantiutgifterna.

18 §. *Inkomst som utgör grund för premierna.* Paragrafen motsvarar i sak gällande reglering. För arbetsgivarna uppbärs arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie på samma lönesumma som den lagstadgade olycksfallsförsäkringspremien. För statens affärsverk uppbärs arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie på det lönebelopp som affärsverket betalt och som avses i 13 § lagen om förskottsuppbörd, eftersom ingen premie uppbärs inom olycksfallsförsäkringssystemet.

Av en löntagare som omfattas av lagstadgat olycksfallsförsäkringsskydd innehåller arbetsgivaren enligt 19 § i samband med varje löneutbetalning löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Tolkningen av löntagarbegreppet och frågan vilka personer som berörs av skyldigheten att betala avgiften har behandlats ovan i samband med 14 §. I 3 mom. bestäms på vilken inkomst innehållningen skall göras. För att skyldighet att betala löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie skall uppstå, måste förutsättningarna i såväl 14 § som 18 § 3 mom. vara uppfyllda. Betalningsskyldighet föreligger därför inte om de skattebestämmelser som nämns i ifrågasvarande lagrum inte tillämpas på ifrågasvarande lön. Detta kan vara fallet t.ex. när arbetet utförs utomlands.

Den premie som innehålls hos arbetstagar-na skall enligt 3 mom. bestämmas utgående från vad som föreskrivs i ifrågasvarande skattelagar. Inom andra sektorer än den statliga skall arbetsgivarna enligt vad som föreslås i 20 § i stället i förhållande till olycksfallsförsäkringsanstaltarna ansvara för innehållna premier på samma lönesumma som den vilken utgör grund för kalkyleringen av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Lönebegreppet är dock härvidlag detsamma inom beskattningen och olycksfallsförsäkringen, varför den omständigheten att premien tekniskt sett bestäms på olika grunder dock inte leder till olika resultat.

För vissa situationer har dock införts ett förenklat förfarande inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Om en arbetsgivare, t.ex. ett hushåll, endast avlönar ett hembiträde eller en städerska för att städa arbetsgiva-

rens hem, är årspremie för den lagstadgade olycksfallsförsäkringen ett fast belopp (år 1997 219 mark) oberoende av lönesummans storlek. Enligt den praxis som har tillämpats inom olycksfallsförsäkringen kan hembiträdets arbete i barnfamiljer också omfatta vård av barn. Antalet försäkringar för vilka betalas en fast årsavgift har under de senaste åren minskat och är för närvarande ca 12 000. Om en fast årsavgift uppbärs för olycksfallsförsäkringen, skall inga arbetslöshetsförsäkringspremier uppbäras, vilket motsvarar tidigare praxis i frågan.

7 kap. **Betalnings- och uppbördsförfarande**

19 §. *Förfarandet vid betalning av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.* Om förutsättningarna enligt 14 och 18 § 3 mom. är uppfyllda, skall enligt förslaget löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift innehållas i samband med varje löneutbetalning.

20 §. *Uppbörd och redovisning av premien.* I lagförslaget föreslås ett uppbörds- och redovisningsförfarande som motsvarar det gällande uppbördssystemet. I praktiken sköts uppbörden av premier i anslutning till olycksfallsförsäkringssystemet så, att försäkringspremie består av en förskottspremie och en utjämningspremie. Förskottspremien skall betalas i förskott för varje försäkringsperiod. Om den slutliga premien för perioden över- eller understiger den förhandspremie som uppburits, skall försäkringsanstalten bära upp eller återbära skillnaden mellan den slutliga premien och förskottspremien. För en ny försäkring bestäms förskottspremien utgående från de uppgifter som ges i försäkringsansökan. För en löpande försäkring bestäms förskottspremien enligt de senaste löneuppgifter som försäkringsanstalten förfogar över. När försäkringsperioden är slut, skall arbetsgivaren till försäkringsanstalten lämna en löneanmälan i vilken han uppger det faktiskt utbetalda lönesumman. På basis av denna löneanmälan bestämmer försäkringsanstalten sedan den slutliga försäkringspremie.

För att åstadkomma en styrd tillsyn över uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremierna och trygga en enhetlig uppbördspraxis föreslås i paragrafen att ifrågavarande ministerium skall meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna om uppbörd och redovisning av pre-

mierna. Ifrågavarande ministerium skall också fastställa de avtal som årligen ingås mellan arbetslöshetsförsäkringsfonden och Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund samt statskontoret.

21 §. *Försummelse av betalningsskyldigheten.* I 1 mom. föreslås att den som lämnar felaktiga uppgifter eller försummar att lämna de uppgifter som behövs för att bestämma försäkringspremier skall drabbas av samma påföljder som det som tillämpas inom olycksfallsförsäkringssystemet. I sådana fall skall försäkringsanstalten ha rätt att bära upp försäkringspremie till högst fyrfaldigt belopp för den del som den oriktiga uppgiften eller försummelsen gäller. I övrigt motsvarar bestämmelsen gällande 33 § 3 och 4 mom. lagen om arbetslöshetskassor.

8 kap. **Överföring av betalningsandelar**

22 §. *Arbetslöshetsförsäkringspremieintäkt som skall redovisas till grundskyddet.* I paragrafen föreslås bestämmelser om hur den i 7 § avsedda andelen av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie skall kalkyleras och redovisas.

I lagförslaget föreslås att arbetslöshetsförsäkringsfonden genom ifrågavarande ministeriums förmedling årligen av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie till folkpensionsanstalten skall redovisa ett belopp som i genomsnitt motsvarar det belopp som inflyter i löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till någon arbetslöshetskassa. Det belopp som skall redovisas skall ministeriet årligen fastställa för inkommande budgetår i procent av intäkten av löntagares arbetslöshetspremier. Redovisningen skall grunda sig på empiriska fakta, t.ex. det material som används för inkomstfördelningsstatistiken och som baserar sig på Statistikcentralens uppgifter. Utgående från detta kan man uppskatta att av intäkten av löntagares arbetslöshetspremie för 1999 ca 15 procent kommer att redovisas till grundskyddet.

Närmare bestämmelser om hur det belopp som skall redovisas och betalas skall meddelas genom förordning.

23 §. *Överföringsavgift.* I paragrafen föreslås bestämmelser om tillvägagångssätt som skall förhindra att omläggningen av finansieringen under övergångsskedet ökar statens utgifter från nivån år 1998.

Såsom tilläggskostnader för staten beaktas

att staten svarar för den del av arbetslöshetsdagpenningarna, utbildningsdagpenningarna och alterneringsersättningarna som skall betraktas såsom grundskydd. Tilläggskostnader vållas också av att intäkten av löntagares arbetslöshetspremie med undantag av den andel om ca 15 procent som skall redovisas till grundskyddet annars i sin helhet skall redovisas till arbetslöshetsförsäkringsfonden. Av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift används år 1998 54 procent av den del som överstiger 80 miljoner mark till att minska statens utgifter för finansiering av det enligt förtjänsten avvägda utkomstskyddet för arbetslösa. Av intäkten av löntagares arbetslöshetsavgift redovisas dessutom till statens pensionsfond för finansiering av arbetspensionstillägg ett belopp motsvarande 46 procent av den del av intäkten som överstiger 80 miljoner mark och som innehållits på löner som betalats till statsanställda och andra som omfattas av statens pensionssystem. Enligt lagförslaget minskar det belopp som av arbetslöshetsförsäkringsfonden skall redovisas till statens pensionsfond för finansiering av arbetspensionstillägg.

Statens tilläggskostnader minskas genom att staten enligt 3 § 2 mom. härfter inte alls skall delta i finansieringen av dagpenningar för permitteringsdagar eller tilläggsdagar. Statens kostnader minskas också genom att finansieringen av förtjänststoden ändras såsom föreslås i 4 §. Dessutom skall när överföringsavgiften fastställs beaktas att medel enligt 22 § skall redovisas till folkpensionanstalten och den i 6 § avsedda avgiften för arbetspensionstillägg betalas till statens pensionsfond.

Arrangemanget med överföringsavgift skall gälla högst två år.

Överföringsavgiften skall beräknas på basis av föregående års faktiska utgifter och de förväntade inkomsterna. Avgiften skall fastställas av statsrådet. Närmare bestämmelser om hur överföringsavgiften tillämpas skall meddelas genom förordning.

9 kap. Särskilda bestämmelser

24 §. *Ändringssökande.* Eftersom premierna bärs upp inom olycksfallsförsäkringssystemet, skall ändring i ärenden som gäller dessa sökas enligt bestämmelserna för sökande av ändring inom olycksfallsförsäkringssystemet. Debitering av arbetsgiva-

res och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie kan överklagas genom grundbesvär hos olycksfallsnämnden inom två år från ingången av året efter det år då fordran påfördes eller debiterades. Olycksfallsnämndens beslut kan överklagas hos försäkringsdomstolen.

25 §. *Avrundande av summor.* Arbetslöshetsförsäkringspremierna skall uppbäras avrundade nedåt till hela mark.

26 §. *Närmare bestämmelser.* Närmare bestämmelser om verkställighet av lagen skall meddelas genom förordning.

10 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

27 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 1998, varvid arbetslöshetsförsäkringspremierna för 1999 kan fastställas enligt den. Arbetslöshetsförmånernas finansieringsandelar skall bestämmas enligt denna lag från ingången av 1999.

28 §. *Övergångsbestämelse.* I paragrafen föreskrivs hur löntagares arbetslöshetsavgifter som med stöd av tidsbestämda lagar uppbärs för innevarande år eller tidigare år skall redovisas och minska statsandelen.

1.2. Lagen om arbetslöshetskassor

19 §. *Medlemsavgifter.* I paragrafen föreslås tekniska ändringar. Vederbörande ministeriums befogenheter att fastställa medlemsavgifterna begränsas av den ändring i regleringen av utjämningsfonden som föreslås i 20 §, varför en hänvisning härom föreslås fogas till paragrafen.

19 a §. *Utjämning av medlemsavgifter.* Enligt förslaget skall staten inte längre delta i utjämningen av medlemsavgifter, utan för utjämningen skall användas ett sådant belopp av arbetslöshetsförsäkringsfondens medel som fondens förvaltningsråd årligen bestämmer. Utjämning av medlemsavgifter skall betalas till löntagarkassor vilkas arbetslöshetsförmånsdagar under det föregående året väsentligt har överskridit de genomsnittliga, per kassamedlem beräknade arbetslöshetsförmånsdagarna. För utjämning skall få användas ett belopp som högst får uppgå till 0,75 procent av de förmåner som arbetslöshetskassorna har utbetalt under kalenderåret.

Utjämning av medlemsavgifter enligt 19 a § har endast en gång betalats av anslag som anvisats i statsbudgeten. År 1992 betal-

des 10 miljoner mark i utjämning av medlemsavgifter. Alltsedan 1994 har 80 miljoner av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift använts för utjämning av medlemsavgifter. Utjämningen av medlemsavgifterna har väsentligt bidragit till att minska den belastning som utbetalningen av arbetslöshetsförmåner medför för kassor som verkar i branscher där utgifterna för förmånerna är höga i förhållande till antalet medlemmar, varför också medlemsavgifterna är höga.

Enligt gällande lag är utjämningsgrunden för medlemsavgifterna de utgifter som kassorna har för arbetslöshetsdagpenningar som de utbetalar. Eftersom även storleken av de dagpenningar som kassan utbetalar därför väsentligt påverkar utjämningsbeloppet, har utjämningen av medlemsavgifter delvis också av denna orsak berört endast några få kassor så, att i praktiken alltid en av kassorna har fått största delen av utjämningen. I lagförslaget föreslås att utjämningsgrunden för medlemsavgifterna skall ändras så, att utjämningsgrunden skall vara antalet dagar för vilka arbetslöshetsförmåner utbetalas. Till dessa dagar för vilka dagpenning utbetalas skall hänföras samtliga till arbetslöshetskassornas kompetensområde hörande dagar för vilka arbetslöshetsförmåner betalas, såsom arbetslöshetsdagpenningss dagar, dagar för vilka utbildningsstöd utbetalas enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, dagar för vilka alterneringsersättning betalas enligt lagen om försök med alterneringsledighet, dagar för vilka långtidsarbetslösa får stöd för frivilliga studier samt dagar för vilka arbetslösa får utbildningsdagpenning enligt lagen om stödande av arbetslösa frivilliga studier.

Enligt gällande lag skall utjämning av medlemsavgifter betalas till arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar under det föregående året har överskridit de genomsnittliga dagpenningss utgifterna med 75 procent, räknat per kassamedlem. Den utjämning som betalats av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift har betalats så, att gränsen för överskridningen har sänkts till 50 procent. Dessa procentgränser har i praktiken visat sig alltför höga för att målet med utjämningen av medlemsavgifterna skall uppnås. Därför föreslås att utjämning skall betalas till kassor för vilka antalet arbetslöshetsförmånsdagar under det föregående året väsentligt har överskridit de

genomsnittliga, per kassamedlem beräknade arbetslöshetsförmånsdagarna. Såsom gräns för vad som är väsentligt kunde betraktas t.ex. 25 procent, varvid antalet kassor som omfattas av utjämningen skulle öka och utjämningen fördela sig jämnare än den nuvarande.

20 §. *Utjämningsfond.* Enligt förslaget skall vederbörande ministerium för varje arbetslöshetskassas utjämningsfond bestämma en lägsta tillåten nivå, som skall anges i procent av de utgifter för förmåner och förvaltningskostnader för vilka kassan själv svarar. Den miniminivå som utjämningsfonden på detta sätt fastställer skall vara densamma för samtliga arbetslöshetskassor, oberoende av kassans storlek och den bransch i vilken den är verksam. Såsom en sådan miniminivå för utjämningsfonden som kan anses trygga arbetslöshetskassans betalningsberedskap kunde betraktas t.ex. 50 procent av ovan nämnda utgifter. Vid behov kunde denna miniminivå senare höjas. Minimnivån skall fastställas årligen i samband med att arbetslöshetskassans medlemsavgift för det inkommande året fastställs. När miniminivån bestäms skall hänsyn tas till arbetslöshetskassans utgifter under flera år, t.ex. så, att nivån bestäms såsom ett medeltal av de realiserade utgifterna för det gångna året, det prognostiserade budgetutfallet för det innevarande året samt de utgifter som arbetslöshetskassan enligt budgeten för det inkommande året själv skall svara för.

De arbetslöshetskassor som när lagen träder i kraft saknar en utjämningsfond som håller miniminivå, skall inom en skälig av ministeriet utsatt tid skapa en sådan. Såsom skälig tid skall beroende på utjämningsfondens nivå betraktas högst tre år. A andra sidan skall medlemsavgifterna bestämmas så att miniminivån också kan bibehållas.

I paragrafen föreslås särskilda bestämmelser om de gränser inom vilka arbetslöshetskassorna i praktiken genom egna beslut kan förkovra eller minska fonden och därigenom utjämna sådana växlingar i medlemsavgifternas nivå som beror på konjunkturfuktuationer. Enligt förslaget skall en arbetslöshetskassa dessutom ha rätt att förkovra fonden utöver miniminivån till ett högsta belopp som ministeriet fastställer. Såsom ett ändamålsenligt tak för utjämningsfonden som förslår till att täcka normala konjunkturfuktuationer kan betraktas 400 procent av de utgifter som arbetslöshetskassan totalt

själv svarar för. Enligt bestämmelsen skall ministeriet när den fastställer medlemsavgiften för en enskild arbetslöshetskassa inte ha möjlighet att fastställa medlemsavgiften till ett annat belopp än vad arbetslöshetskassan har föreslagit, om utjämningsfonden med denna nivå på medlemsavgiften kan bedömas stanna inom de minimi- och maxigränser som fastställts på ovan nämnt sätt.

Bestämmelserna i 22 § om hur arbetslöshetskassans utjämningsfond skall användas för att täcka brist i kassa skall enligt förslaget bibehållas oförändrade i nämnda paragraf.

23 §. *Användningen av kassamedel.* Lagändringar har medför att paragrafens förteckning över förmåner som kassan utbetalar har blivit ofullständig. I lagförslaget föreslås därför att förteckningen skall ersättas med en allmän definition.

7 kap. Statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel

I propositionen föreslås att en särskild lag skall stiftas om finansiering av arbetslöshetsförmåner, varför 8 och 9 kap. lagen om arbetslöshetskassor skall upphävas. Finansieringen av företagarkassor, de förutsättningar under vilka staten och arbetsgivarna skall betala finansieringsandelar samt hur betalningsandelarna skall betalas skall regleras i 7 kap., som föreslås ändras i sin helhet.

24 §. *Rätt till andelar.* Paragrafen föreskriver vilket antal medlemmar som förutsätts av en arbetslöshetskassa för att denna skall ha rätt till vare sig statsandel eller andel av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Om en arbetslöshetskassa har färre än 8 000 medlemmar, skall enligt förslaget finansieringsandelarna sänkas i proportion till medlemsantalet. Enligt gällande lag gäller detta minimiantal såsom förutsättning från ingången av år 1999.

Enligt 2 mom. skall ministeriet såsom hittills ha rätt att av särskilda skäl bevilja undantag från villkoret i 1 mom. Eftersom de arbetslöshetskassor som inte under 1998 uppfyller kravet på ovan nämnda minimiantal medlemmar har beviljats sådan lättnad som avses i momentet, påverkar lagförslaget ännu inte under 1998 någon arbetslöshetskassas ställning.

25 §. *Företagarkassas finansiering.* I lagförslaget föreslås att bestämmelserna om

finansieringen av företagarkassor även efter finansieringsreformen skall ingå i lagen om arbetslöshetskassor, eftersom andel av arbetslöshetsförsäkringsfonden i regel inte skall betalas för finansieringen. Till den del som det är frågan om dagpenningar som företagarkassan betalar till medlemmar som har uppfyllt arbetsvillkoret för företagare skall finansieringen följa samma regler som hittills. Är det däremot frågan om förtjänststöd eller förmåner som företagarkassan under den s.k. tiden för rätt till skydd i efterskott betalar till medlemmar som har uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare enligt 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skall finansieringen följa de bestämmelser som föreslås i propositionen. I paragrafen hänvisas härvidlag till lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

26 §. *Andelarna av förvaltningskostnaderna.* I paragrafen föreslås bestämmelser om såväl statsandelen som arbetsgivarnas, dvs. arbetslöshetsförsäkringsfondens andel av förvaltningskostnaderna. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande lagstiftning.

27 §. *Betalning av andelar.* I lagförslaget föreslås att i paragrafen ingår bestämmelser om betalning av andelar motsvarande dem som ingår i gällande 7 kap. (gällande 27 och 28 §) samt i gällande 8 kap., som föreslås bli upphävt.

8 kap. Centralkassan för arbetslöshetskassorna och stödavgift

och

9 kap. Arbetslöshetsförsäkringspremie

I lagförslaget föreslås att kapitlen i sin helhet skall upphävas. I 29 § lagen om arbetslöshetskassor ingår bestämmelser om centralkassan för arbetslöshetskassorna, som skall delta i finansieringen av de förmåner som arbetslöshetskassorna utbetalar, enligt vad lagen om arbetslöshetskassor föreskriver. I propositionen föreslås att centralkassans förvaltning skall ses över och att namnet på centralkassan samtidigt skall ändras till arbetslöshetsförsäkringsfonden. Eftersom samtidigt föreslås att bestämmelserna om finansiering av arbetslöshetsförmånerna skall samlas i en enda lag, är det ändamålsenligt att också de ändrade bestämmelserna om centralkassan för arbetslöshetskassorna över-

förs till ett särskilt kapitel i den lag som föreslås i det första lagförslaget i denna proposition.

1.3. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

37 §. *Finansiering.* I paragrafen föreslås tekniska ändringar som beror på lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

1.4. Lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

30 §. *Finansieringen av de studiesociala förmånerna.* I paragrafen föreslås tekniska ändringar som beror på lagförslagen i propositionen. Ersättningarna för uppehälle och ersättningarna för inkvartering skall fortfarande i sin helhet betalas av statens medel. För grundstöd och barnförhöjningar i anslutning till dessa kan dessutom användas de intäkter från medlemsavgifter som enligt 22 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner skall redovisas till grundskyddet.

1.5. Lagen om försök med alterneringsledighet

12 §. *Finansiering.* Laghänvisningen i paragrafen skall ändras.

1.6. Lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden

4 §. *Finansiering.* Laghänvisningen i paragrafen föreslås ändras till att motsvara lagförslagen i propositionen.

1.7. Lagen om pension för arbetstagare

12 c §. I paragrafen föreslås tekniska ändringar som beror på lagförslagen i propositionen.

1.8. Lagen om statens pensionsfond

3 §. Till statens pensionsfond betalas pensionsavgifter för de tjänster som det statliga pensionssystemet tillhandahåller. Den avgift som arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar för dessa tjänster skall därför betalas till statens pensionsfond. Avgiften skall kalkyleras och betalas med iakttagande i tillämpliga delar av 12 c § lagen om pension för arbetstagare.

2. Närmare bestämmelser

Enligt 26 § i förslaget till lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner skall närmare bestämmelser meddelas om tillämpningen av lagen. I förordningen skall bestämmas bl.a. hur den intäkt av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie som skall redovisas till grundskyddet skall redovisas samt hur den överföringsavgift som avses i lagförslagets 23 § skall fastställas och redovisas. Reglementet för arbetslöshetsförsäkringsfonden skall enligt lagförslaget utfärdas genom en särskild förordning. I verkställighetsförordningarna för de olika lagarna om arbetslöshetsförmåner skall dessutom göras vissa tekniska ändringar som lagförslagen förutsätter.

Enligt den paragraf som gäller uppbörd och redovisning av arbetslöshetsförsäkringspremier skall vederbörande ministerium meddela närmare bestämmelser om tillämpningen av ifrågavarande paragraf. Genom dessa bestämmelser kan tillsynen över uppbörden av arbetslöshetsförsäkringspremierna effektivieras och ett enhetligt uppbördsförfarande garanteras i olika försäkringsanstalter.

Enligt lagförslaget skall social- och hälsovårdsministeriet såsom enligt gällande lag fastställa arbetslöshetskassornas medlemsavgifter samt de grunder enligt vilka utjämning av medlemsavgifterna betalas till arbetslöshetskassorna. Ministeriet skall också fastställa det lägsta och det högsta beloppet för arbetslöshetskassornas utjämningsfonder.

3. Ikraftträdande

Lagförslagen innebär en genomgripande förändring av finansieringssystemet för arbetslöshetsförmåner. Avsikten är att de föreslagna ändringarna skall gälla finansieringsandelarna och betalningsgrunderna för 1999. För att det skall vara möjligt att på förslaget sätt genomföra finansieringen av arbetslöshetsförmånerna för 1999, skall lagarna träda i kraft så fort som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa och senast från början av augusti 1998. Den nya finansieringslagstiftningen skall tillämpas från ingången av 1999. Den avgift för arbetspensionstillägg som betalas till statens pensionsfond skall bestämmas enligt antalet dagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten har betalats från ingången av år 1999 så, att avgiften första gången år 2000 skall betalas

såsom föreslås i lagförslaget.

4. Lagstiftningsordning

I propositionen föreslås ett helhetsarrangemang i fråga om finansieringen av arbetslöshetsförmåner som betalas avvägda enligt förtjänsten eller som annars baserar sig på utfört arbete. Arrangemanget innebär att staten skall svara för den del av förmånerna som betraktas såsom arbetslöshetsförmånernas grundtrygghetsandel. Av de förmåner som arbetslöshetskassorna utbetalar skall deras medlemmar med sina medlemsavgifter finansiera 5,5 procent, dock så, att arbetslöshetskassans andel av utbildningsstöden är 5,5 procent av förtjänststödets förtjänstdelar. Återstoden av utkomstskyddet för arbetslösa skall enligt förslaget arbetsgivarna och arbetstagarna finansiera med sina försäkringspremier. Försäkringspremierna skall uppbäras inom ramen för olycksfallsförsäkringssystemet och redovisas till arbetslöshetsförsäkringsfonden, som skall ha hand om fördelningen av behövliga medel till dem som betalar ut förmånerna.

Skatter eller därmed jämförbara offentlig-rättsliga avgifter kännetecknas av att det allmänna genom avgiften samlar in medel åt sig för syften som inte är kända på förhand. Enligt 61 § regeringsformen skall om statskatt stadgas genom lag som skall innehålla stadganden om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd. När det gäller den premie som uppbärs av arbetsgivarna motsvarar den föreslagna lagstiftningen till sina ovan nämnda grundläggande principer regleringen av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie enligt gällande lag om arbetslöshetskassor. Premien skall dock fastställas av vederbörande ministerium på framställning av arbetslöshetsförsäkringsfonden så, att fonden kan klara av sina lagstadgade förpliktelser.

När det gäller den premie som uppbärs av löntagarna föreslås i lagförslaget en lösning som skiljer sig från finansieringsarrangemangen i de tidsbundna lagarna om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift. Den arbetslöshetsförsäkringsavgift som alltsedan 1993 har uppburits hos löntagarna har betraktats såsom en avgift av skattekaraktär, eftersom ca hälften av intäkten av arbetstagares arbetslöshetsförsäkringsavgift har använts till att minska statens ansvar för fi-

nansieringen av utgifterna för arbetslöshetsdagpenningarna. Enligt propositionen skall intäkten av den löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie som föreslås tas i bruk i sin helhet användas för finansieringen av arbetslöshetsförmåner som utbetalas på basis av utfört arbete, till den del som inte staten eller enskilda arbetslöshetskassor svarar för finansieringen. I propositionen föreslås alltså att löntagarna med en viss, i lagen bestämd andel skall delta i finansieringen av det utkomstskydd av försäkringskaraktär som står till deras förfogande vid arbetslöshet. Bestämmelser om storleken av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift samt om hur denna bestäms i relation till ändringar i arbetslöshetsutgifterna föreslås i 17 § i det första lagförslaget i propositionen.

Grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt grundstödet enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning är arbetslöshetsförmåner av försäkringskaraktär. För att bli delaktig av dessa måste den arbetslöse uppfylla arbetsvillkoret på motsvarande sätt som den som vill bli delaktig av arbetslöshetsförmåner avvägda enligt förtjänsten. Behovsprövning tillämpas inte i fråga om dessa förmåner och grunddagpenningen skiljer sig också till sina centrala arbetskraftspolitiska grunder från den grundskyddsförmån i 15 a § 2 mom. regeringsformen som beviljas av bestämda orsaker, dvs. arbetsmarknadsstödet. I överensstämmelse med försäkringsprincipen föreslås i propositionen att arbetslöshetsförsäkringspremier som har innehållits av lön som intjänats genom arbete skall användas för finansiering av grunddagpenning, grundstöd och därtill anslutna barnförhöjningar. Av den del av intäkten av löntagares försäkringspremier som inflyter från personer som inte hör till någon arbetslöshetskassa skall arbetslöshetsförsäkringsfonden till folkpensionsanstalten betala ett belopp som i genomsnitt motsvarar den intäkt av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier som inflyter från personer som inte hör till någon arbetslöshetskassa, till den del som ifrågavarande löntagare inte har rätt till förmåner i vilkas finansiering arbetslöshetsfonden deltar. I enlighet med försäkringsprincipen föreslås också att finansieringen av arbetspensionstillägget inom det statliga arbetspensionssystemet skall ändras så, att arbetslöshetsförsäkringsfonden till den del som det gäller intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäk-

ringspremie genom en särskild avgift till statens pensionsfond skall svara för finansieringen av arbetspensionstillägget enligt samma grunder som fonden inom arbetspensionssystemet svarar för finansieringen av arbetspensionstillägget.

Av statsekonomiska skäl föreslås i propositionen för övergångsskedet ett tidsbundet arrangemang, som innebär att de kostnader som ändringarna i lagstiftningen medför vid behov skall utjämnas genom en särskild överföringsavgift. Utgångspunkten skall vara att bestämmelserna i 23 § i det första lagförslaget i propositionen skall tillämpas så, att kostnadseffekterna av de finansieringsandelar och andra ändringar som föreslås i lagförslaget inte under övergångsskedet skall öka statens utgifter för finansieringen av de enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsförmånerna. De ändringar i kostnadsbördan som kan bli följden av att arbetslösheten eventuellt utvecklas på ett annat sätt än vad man förutsett i prognoserna skall balanseras under två års tid. På basis härav skall överföringsavgiften inte betraktas såsom en sådan avgift som avses i regleringsformen eller

såsom en i 61 § regleringsformen avsedd skatt.

I propositionen föreslås att förvaltningen av centralkassan för arbetslöshetskassorna skall förnyas och att centralkassans namn samtidigt skall ändras till arbetslöshetsförsäkringsfonden. Det är alltså inte frågan om inrättandet av en ny fond utom statsbudgeten, utan bestämmelserna om arbetslöshetsförsäkringsfonden skall ersätta de tidigare bestämmelserna om centralkassan. De lagändringar som föreslås ändrar inte heller centralkassans ändamål eller uppgifter och ökar inte heller fondens belopp på ett sådant sätt att den i sak borde betraktas såsom en ny fond.

Med hänvisning till det ovan stående anser regeringen att lagarna kan stiftas i den ordning som 66 § riksdagsordningen föreskriver. Eftersom finansieringen av arbetslöshetsförmånerna föreslås bli reviderad genom en lagstiftning som med hänsyn till sin karaktär innehåller drag som innebär att lagstiftningsordningen inte är entydig, anser regeringen det behövt att riksdagen begär grundlagsutskottets utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om finansiering av arbetslöshetsförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Arbetslöshetsdagpenningarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984), utbildningsstöden enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990), alterneringsersättningarna enligt lagen om försök med alterneringsledighet (1663/1995) och utbildningsdagpenningarna enligt lagen om stödande av arbetslösas frivilliga studier (1402/1997) finansieras med en statsandel som motsvarar grundtrygghetsandelen och försäkringspremierna enligt denna lag och medlemsavgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) samt med de intäkter som fås av placeringsverksamhet med nämnda avgifter så som bestäms i denna lag. De i arbetspensionslagstiftningen avsedda arbetspensionstilläggen, de förmåner som avses i lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/1990) samt lönegarantin enligt lagen om lönegaranti (649/1973) finansieras med avgifterna enligt denna lag och intäkterna av placeringsverksamheten så som bestäms i denna lag.

Om finansieringen av arbetslöshetskassorna bestäms i lagen om arbetslöshetskassor.

2 §

Arbetslöshetsförsäkringspremier

Arbetsgivaren skall betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetstagare löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie så som bestäms nedan. Arbetslöshetsförsäkringspremierna skall bestämmas så att den i denna lag avsedda arbetslös-

hetsförsäkringsfonden kan klara av sina förpliktelser enligt lagen, med beaktande av vad som bestäms i 9 § 2 mom.

2 kap.

Arbetslöshetsförmånernas finansieringsandelar

3 §

Finansiering av arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten

Som statsandel till en arbetslöshetskassa betalas för varje arbetslöshetsdagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om arbetslöshetsdagpenning betalas jämkad enligt 5 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller minskad enligt 27 eller 27 a § i samma lag, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full arbetslöshetsdagpenning.

För dagpenningar för permitteringstid och för tilläggsdagar enligt 26 § 1 och 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas inte statsandel. Som arbetslöshetsförsäkringsfondens andel betalas till arbetslöshetskassan för dessa dagpenningar 94,5 procent av utgifterna.

Arbetslöshetskassans andel av varje arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten är 5,5 procent, om inte något annat följer av bestämmelsen i 1 mom.

För andra än i 2 mom. avsedda arbetslöshetsdagpenningar avvägda enligt förtjänsten betalas som arbetslöshetsförsäkringsfondens andel till arbetslöshetskassan för varje arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten skillnaden mellan den betalda arbetslöshetsdagpenningen och beloppen enligt 1 samt 3 mom.

Om statsandel som hänför sig till en före-

tagarkassas finansiering och till en arbetslöshetskassas förvaltningskostnader, om arbetslöshetsförsäkringsfondens andel samt om betalningen av statsandelen och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel bestäms i lagen om arbetslöshetskassor och lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

4 §

Finansiering av förtjänststöd

Som statsandel till en arbetslöshetskassa betalas för varje förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om förtjänststödet betalas minskat enligt 18 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens relativa andel av det fulla förtjänststödet.

Arbetslöshetskassans andel av varje förtjänststöd av förstjänststödet är 5,5 procent, om inte något annat följer av 1 mom.

Som arbetslöshetsförsäkringsfondens andel betalas till arbetslöshetskassan för varje förtjänststöd skillnaden mellan det betalda förtjänststödet och beloppen enligt 1 samt 2 mom.

5 §

Finansieringen av övriga förmåner

Vid finansieringen av utbildningsdagpenningen enligt lagen om stödjanse av arbetslösa frivilliga studier och alterneringsättningen enligt lagen om försök med alterneringsledighet iakttas i tillämpliga delar det som bestäms om arbetslöshetsdagpenning i 3 och 7 §.

6 §

Av arbetslöshetsförsäkringsfondens finansierade förmåner

Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar för betalningen av den försäkringspremie som avses i 12 c § lagen om pension för arbetstagare (395/1961), den i 3 § lagen om statens pensionsfond (1372/1989) avsedda avgiften för arbetspensionstillägg, det belopp som avses i 16 § lagen om lönegaranti samt det belopp som avses i 4 § lagen om utbild-

nings- och avgångsbidragsfonden.

7 §

Finansieringen av grunddagpenningen och grundstödet

För finansieringen av grunddagpenningar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, grundstöden enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt de därtill hörande barnförhöjningarna betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden genom förmedling av vederbörande ministerium till folkpensionsanstalten den andel som avses i 22 §. Till övriga delar finansieras utgifterna med den statsandel som betalas till folkpensionsanstalten.

Om betalningen av statsandelen, användningen av förskott på statsandelen och förvaltningskostnaderna för folkpensionsanstaltens arbetslöshetsförmåner bestäms i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

3 kap.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden

8 §

Arbetslöshetsförsäkringsfonden

För ordnande av arbetsgivarnas och löntagarnas finansieringsandelar och för stödjanse av arbetslöshetskassorna finns arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Reglementet för arbetslöshetsförsäkringsfonden utfärdas genom förordning. Förvaltningsrådets medlemmar utses av statsrådet på förslag av arbetsgivarnas och arbetstagarnas mest representativa centralorganisationer samt kommunala arbetsmarknadsverket och evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation. Förvaltningsrådet har minst nio och högst 18 medlemmar. Av medlemmarna skall två tredjedelar företräda arbetsgivarna och en tredjedel arbetstagarna. Förvaltningsrådet väljer inom sig en ordförande och en vice ordförande, av vilka den ena skall representera de medlemmar som företräder arbetsgivarna och den andra de medlemmar som företräder arbetstagarna, så att arbetsgivarnas och arbetstagarnas företrädare vartannat år har ordförandeskapet.

9 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens uppgifter

Arbetslöshetsförsäkringsfonden svarar för finansieringen av de förmåner som avses i 1 § till den del staten och de enskilda arbetslöshetskassorna inte svarar för detta.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden kan för tryggnad av betalningsberedskapen och för utjämnande av fluktuationer i arbetslöshetsförsäkringspremierna ha en konjunkturbuffert som bildas av skillnaden mellan fondens avkastning och utgifter. Fondens förvaltningsråd beslutar när den framställer förslag om arbetslöshetsförsäkringspremierna om förkovrande av en konjunkturbuffert eller om den skall upplösas.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens tillgångar skall skötas så att de ger intäkter samt tryggt.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden har rätt att ta lån för fullgörande av sina förpliktelser. Statsrådet har rätt att utan krav på motsäkerhet, men annars på de villkor det bestämmer, ställa statlig proprieborgen för betalningen av de lån som fonden tagit och för uppfyllande av lånevillkoren.

10 §

*Tillsynen över
arbetslöshetsförsäkringsfonden*

Uppfyllandet av de förpliktelser som ålagts arbetslöshetsförsäkringsfonden i denna lag övervakas av social- och hälsovårdsministeriet.

4 kap.

**Arbetsgivares
arbetslöshetsförsäkringspremie**

11 §

Arbetsgivares premiebetalningsskyldighet

En arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) är skyldig att försäkra sina arbetstagare, är förpliktad att betala arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie. Premien uppbärs i samband med försäkringspremien för den lagbestämda olycksfallsförsäkringen så som bestäms i 7 kap.

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie har i tillämpliga delar statens affärsverk, på vilka tillämpas lagen om statens affärsverk (627/1987).

12 §

*Befrielse från arbetsgivares
arbetslöshetsförsäkringspremie i vissa fall*

Utän hinder av 11 § är en arbetsgivare inte skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för en arbetstagare som tjänstgör på ett sådant finsk fartyg i utrikesfart som är antecknat i förteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991) och som inte bor i Finland. Betalningsskyldighet har inte heller de ansvariga bolagsmännen i ett kommanditbolag eller bolagsmännen i ett öppet bolag. Arbetsgivaren är inte heller skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för en arbetstagare, i fråga om vilken folkpensionsanstalten med stöd av 7 § 1 mom. lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) har beslutat att socialskyddslagstiftningen inte tillämpas på honom.

13 §

*Bestämmande av arbetsgivares
arbetslöshetsförsäkringspremien*

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremien kan vara graderad enligt den lönesumma som företaget betalar.

Arbetslöshetsförsäkringspremien för en sådan delägare i ett företag som avses i 1 a § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall bestämmas så att den motsvarar finansieringen av de förmåner till vilka delägarna är berättigade.

5 kap.

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

14 §

Löntagares premiebetalningsskyldighet

Personer i arbets- eller tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande vilka berörs av obligatoriskt olycksfallskydd som

ordnas av arbetsgivaren eller som bestäms enligt lagen om olycksfallsersättning för statstjänstemän (449/1990) och som avses i lagen om olycksfallsersättning, är skyldiga att betala löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Betalningsskyldiga är inte bolagsmän i ett kommanditbolag eller öppet bolag eller familjevårdare som avses i familjevårdarlagen (312/1992). Vederbörande ministerium meddelar närmare bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

15 §

Bestämmande av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetslöshetsförsäkringspremie för en sådan delägare i ett företag som avses i 1 a § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall bestämmas så att den motsvarar finansieringen av de förmåner till vilka delägarna är berättigade.

16 §

Skatteavdragsrätt för löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie är avdragbar så som bestäms i inkomstskattelagen (1535/1992).

6 kap.

Arbetslöshetsförsäkringspremiernas storlek

17 §

Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp

Vederbörande ministerium fastställer på ansökan av arbetslöshetsförsäkringsfonden beloppen av arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie är 0,3 procent av lönen ökat med hälften av det procenttal med vilket det sammanlagda

beloppet av arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i procent av lönen överstiger talet två. Om det sammanlagda beloppet av arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie är mindre än två procent, bestäms löntagares försäkringspremie dock till minst 15 procent av det ovannämnda sammanlagda beloppet av försäkringspremierna. Om försäkringspremiernas sammanlagda belopp är större än två procent, skall förändringarna för arbetsgivares och löntagares försäkringspremie i fråga om den överskjutande delen bestämmas så att förändringarna fördelas jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga försäkringspremie och löntagares försäkringspremie.

När det i 2 mom. avsedda inbördes förhållandet mellan arbetslöshetsförsäkringspremierna bestäms, beaktas i arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie inte det belopp som behövs för finansieringen av lönegarantin och i löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie inte det belopp som behövs för utjämning av medlemsavgifterna enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor. Vederbörande ministerium fastställer årligen det belopp som av intäkten av arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringspremier riktas till utgifter för lönegarantin.

Vederbörande ministerium bestämmer särskilt storleken av statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie.

18 §

Inkomst som utgör grund för premierna

Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms på basis av den lönesumma enligt vilken arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms.

Statens affärsverks arbetslöshetsförsäkringspremie bestäms på basis av det lönebelopp som affärsverket betalt och som avses i 13 § lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Hos löntagaren innehålls arbetslöshetsförsäkringspremie på den lön som avses i 13 § lagen om förskottsuppbörd, på den löneinkomst som avses i 77 § inkomstskattelagen och på den lön som avses i 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig (62//1987) samt på dricks.

7 kap.

Betalnings- och uppbördsförfarande

19 §

Förfarandet vid betalning av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetsgivaren innehåller i samband med varje lönebetalning löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie hos arbetstagare som berörs av lagbestämt olycksfallsskydd.

20 §

Uppbörd och redovisning av premierna

De försäkringsanstalter som avses i 29 § lagen om olycksfallsförsäkring uppbär hos arbetsgivaren arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie på basis av lönesumman enligt 18 § 1 mom. Till lönesumman räknas dock inte i fråga om löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie de löner som avses i 14 § 2 mom. Arbetsgivaren svarar gentemot försäkringsanstalten också för betalningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie.

Försäkringsanstalten har rätt att uppbära förskott på arbetslöshetsförsäkringspremien för en försäkring som börjar från ingången av året eller under året. Försäkringspremien bestäms kalenderårsvis sedan försäkringsperioden enligt lagen om olycksfallsförsäkring har utgått.

Intäkten av arbetslöshetsförsäkringspremierna jämte dröjsmålsräntor betalas till arbetslöshetsförsäkringsfonden. I fråga om redovisningen av medlen samt grunderna för debitering, uppbörd och redovisning gäller vad som bestäms i det av vederbörande ministerium fastställda avtalet mellan arbetslöshetsförsäkringsfonden och Olycksfallsförsäkringsantalernas förbund.

Statskontoret uppbär löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier för den statsanställda personalen och arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremierna hos statens affärsverk så som kontoret bestämmer och förmedlar de betalda medlen vidare till arbetslöshetsförsäkringsfonden så som bestäms i det av vederbörande ministerium fastställda avtalet mellan statskontoret och arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Vederbörande ministerium meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

21 §

Försummelse av betalningsskyldigheten

En arbetsgivare som har försummat sin försäkringsskyldighet enligt lagen om olycksfallsförsäkring är skyldig att betala tilläggspremie för sin enligt 36 § lagen om arbetslöshetsförsäkringspremie debiterade försäkringspremie. Vid debiteringen av tilläggspremien iaktas bestämmelser i det nämnda lagrummet. Om arbetsgivaren har lämnat oriktiga uppgifter eller försummat att ge uppgifter som behövs för bestämmande av premien, iaktas på motsvarande sätt 37 § lagen om olycksfallsförsäkring.

På arbetslöshetsförsäkringspremier som inte har betalats inom utsatt tid, uppbärs dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982). Arbetslöshetsförsäkringspremien och dröjsmålsräntan får utmätas utan dom eller utslag så som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/1961).

8 kap.

Överföring av betalningsandelar

22 §

Arbetslöshetsförsäkringspremieintäkt som skall redovisas till grundskyddet

Arbetslöshetsförsäkringsfonden redovisar genom förmedling av vederbörande ministerium intäkten av löntagares influtna arbetslöshetsförsäkringspremie till folkpensionsanstalten för finansiering av grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa och grundstöden enligt den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen ett belopp, som i genomsnitt motsvarar beloppet av arbetstagares arbetslöshetsförsäkringspremie för arbetstagare som inte hör till arbetslöshetskassorna. Det belopp som årligen skall redovisas fastställs av vederbörande ministerium sedan det inhämtat utlåtande av arbetslöshetsförsäkringsfonden. Om bestämmande och erläggande av redovisningen föreskrivs närmare genom förordning.

23 §

Överföringsavgift

För balansering av statsandelen betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden årligen till staten en överföringsavgift, med vilken ersätts de uppskattade tilläggskostnader som åsamkas staten av införandet av finansieringsandelarna enligt 2 kap. och ändringen av grunderna för fördelningen av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Överföringsavgiftens belopp fastställs av statsrådet på framställning av vederbörande ministerium, som skall inhämta utlåtande av arbetslöshetsförsäkringsfonden. När överföringsavgiftens belopp fastställs beaktas den minskande effekten på statens utgifter av de i 3 § 2 mom. och 4 § 1 mom. bestämda finansieringsandelarna samt den intäkt av arbetslöshetsförsäkringspremierna som enligt 22 § skall redovisas till grundskyddet. Om statens utgifter beräknade på de ovan angivna grunderna beräknas minska under budgetåret, fastställer statsrådet på motsvarande sätt det överföringsavgiftsbelopp som staten skall betala till arbetslöshetsförsäkringskassorna. Förskott kan betalas på överföringsavgiften

Överföringsavgiften betalas för två års tid. Genom förordning föreskrivs närmare om fastställande av det belopp som avses i 1 mom., förfarandet vid utlåtan om det och redovisningen av överföringsavgiften.

9 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Ändringssökande

Besvär kan anföras över debitering av arbetsgivares och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och förskott på premien med iakttagande av 53 a § 3 och 4 mom. samt 53 b § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring.

25 §

Avrundande av summor

Premierna enligt 4 och 5 kap. i denna lag betalas i hela mark så att pennin lämnas obeaktade när det beräknade beloppet slutar i pennin.

26 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

10 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

27 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1998. Den tillämpas från ingången av 1999 på finansieringen av arbetslöshetsförmånerna och arbetslöshetsförsäkringspremierna.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

28 §

Övergångsbestämmelse

Utan hinder av vad som bestäms i någon annan lag redovisas löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier för 1993—1998 till arbetslöshetsförsäkringsfonden. I fråga om användningen av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie, fördelningen av redovisningen och social- och hälsovårdsministeriets rätt att debitera arbetslöshetsförsäkringsfondens konto när ministeriet förmedlar löntagares arbetslöshetsförsäkringspremier till arbetslöshetskassorna iakttas till utgången av 2002 det som bestäms i respektive lag om uppbörderna av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för respektive år.

2.

Lag**om ändring av lagen om arbetslöshetskassor**

I enlighet med riksdagen beslut

upphävs i lagen den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/1984) 8 och 9 kap. jämte senare ändringar,

ändras 19 § 1 mom., 19 a §, 20 §, 23 § samt 7 kap., med ändringar,

av dessa lagrum 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1318/1994, 19 a § sådan den lyder i sistnämnda lag och lag 536/1990, 23 § sådan den lyder i lag 1366/1990, som följer:

19 §

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna skall bestämmas så att de i löntagarkassor jämte statsandelen och arbetslöshetsförsäkringsfonden och i företagar-kassor jämte statsandelen kan anses vara tillräckliga för att kassan skall kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs av vederbörande ministerium på framställning av kassan med beaktande av vad som bestäms om utjämningsfond i 20 §.

19 a §

Utjämning av medlemsavgifter

I syfte att utjämna arbetslöshetsbördan inom olika branscher kan arbetslöshetsförsäkringsfonden betala utjämning av medlemsavgifterna till ett belopp som fondens förvaltningsråd årligen bestämmer till de löntagarkassor vilkas antal arbetslöshetsförmånsdagar under det föregående året väsentligt har överskridit de per medlem i kassorna beräknade genomsnittliga arbetslöshetsförmånsdagarna. För utjämning av medlemsavgifterna kan årligen användas högst ett belopp som motsvarar 0,75 procent av de förmåner som arbetslöshetskassorna betalt under ett kalenderår. Till kassan kan betalas förskott på utjämningen av medlemsavgifterna.

Vederbörande ministerium bestämmer de grunder enligt vilka den i 1 mom. avsedda utjämningen av medlemsavgifterna betalas till kassorna.

Om utjämningen av medlemsavgifterna bestäms närmare genom förordning.

20 §

Utjämningsfond

En arbetslöshetskassa skall ha en utjämningsfond till vilken det årliga överskottet överförs. För tryggnad av kassans finansiering och betalningsberedskap skall i utjämningsfonden finnas ett minimibelopp som fastställs av vederbörande ministerium.

För att utjämna medlemsavgiftsfluktuationer som beror på den ekonomiska konjunkturerna kan en arbetslöshetskassa dessutom förkovra utjämningsfonden med högst ett belopp som vederbörande ministerium fastställer.

Om utjämningsfonden stadgas särskilt genom förordning.

23 §

Användningen av kassamedel

En arbetslöshetskassas medel får inte användas för andra ändamål än för betalning av förmåner som det har bestämts att kassan skall betala samt för kassans nödvändiga förvaltningskostnader.

7 kap.

Statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel

24 §

Rätt till andelar

Sedan en arbetslöshetskassas stadgar har blivit fastställda har kassan för den tid under vilken dess medlemsantal uppgår till minst

8 000 rätt till statsandel och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel så som bestäms i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (/). Då medlemsantalet är mindre än 8 000, sänks andelarna i proportion till medlemsantalet.

Vederbörande ministerium kan av särskilda skäl och utan hinder av det medlemsantal som nämns i 1 mom. godkänna en arbetslöshetskassa som berättigad till fulla andelar.

25 §

Företagarkassas finansiering

I statsandel betalas ett belopp som motsvarar de av företagarkassan med stöd av 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och av förtjänststöden ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och barnförhöjningarna enligt 24 §. Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och förvärvsstöden iaktas i tillämpliga delar det som i 3 och 4 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner bestäms om finansiering av förtjänstdagpenningar och förtjänststöd.

26 §

Andelarna av förvaltningskostnaderna

I statsandel och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel som hänför sig till förvaltningskostnaderna betalas

1) ett belopp som motsvarar den i 22 §

lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade grunddagpenningen för varje påbörjat hundratal medlemmar, likväl så att statsandelen under det år så arbetslöshetskassans stadgar blivit fastställda och det därpå följande året är dubbel, och

2) 0,35 procent av de av kassan under det närmast föregående kalenderåret betalda arbetslöshetsdagpenningarna, för vilka statsandel eller arbetslöshetsförsäkringsfondens andel betalas.

De andelar som hänför sig till förvaltningskostnaderna får likväl inte sammanlagt uppgå till fyra femtedelar av de av kassan betalda skäligen förvaltningskostnaderna.

27 §

Betalning av andelar

Statsandel betalas per kalenderår. Till arbetslöshetskassan betalas på dess ansökan månatligen ett tillräckligt stort förskott på statsandelen så att förskotten motsvarar det belopp som det beräknas att staten det året skall betala. Genom förordning bestäms om den utredning som arbetslöshetskassan skall lämna vid ansökan om förskott och för bestämmande av statsandelen.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel som hänför sig till arbetslöshetsdagpenningarna och förvaltningskostnaderna betalas för varje kalenderår inom en månad från det för arbetslöshetsförsäkringsfonden har framlagts de uppgifter som behövs för beräkning av andelen. Förskott på andelen betalas till arbetslöshetskassan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms om statsandel i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag**om ändring av 37 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 37 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 665/1993, som följer:

37 §

Finansiering

Grunddagpenning och därtill ansluten barnförhöjning betalas av statens medel och intäkter av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Staten skall månatligen betala sådana förskott att deras belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. De förvaltningskostnader som folkpensionanstalten åsamkas av verksamhet enligt

denna lag skall räknas till anstaltens förvaltningskostnader.

Om betalningen av statsandelen bestäms närmare genom förordning.

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i Rådet förordning om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EEG nr 1408/71).

Denna lag träder i kraft den 199 .

4.

Lag**om ändring av 30 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) 30 § 1 och 3 mom, sådana de lyder i lagar 1479/1992 och 1194/1990, som följer:

30 §

Finansieringen av de studiesociala förmånerna

Om finansiering av förtjänststödet bestäms i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (/). Grundstöd och dess barnförhöjningar, den statsandel av förtjänstskyddet som motsvarar grundskyddet, ersättning för uppehälle och inkvartering betalas av statens medel, med budgetanslag under huvudtiteln vederbörande ministeriums förvaltningsområde. Vid bestämmande av anslaget storlek beaktas de influerna arbetslöshetsförsäkringspremier som skall redovisas till

grundskyddet enligt 22 § i nämnda lag.

De utgifter för förvaltningen som folkpensionsanstalten åsamkas av den verksamhet som avses i denna lag skall hänföras till dess förvaltningsutgifter. Statsandelen för de förvaltningsutgifter som arbetslöshetskassan åsamkas utgör 0,35 procent av de studiesociala förmåner som kassan har betalt under det senaste kalenderåret. Arbetslöshetsförsäkringsfonden betalar till arbetslöshetskassan som stödavgift för förvaltningsutgifterna ett lika stort belopp till arbetslöshetskassan som staten betalar som andel för förvaltningsutgifterna.

Denna lag träder i kraft den 199 .

5.

Lag**om ändring av 12 § lagen om försök med alterneringsledighet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 12 § lagen den 22 december 1995 om försök med alterneringsledighet (1663/1995)
som följer:

12 §

Finansiering

De kostnader som alterneringsersättningen
orsakar arbetslöshetskassorna och folkpen-
sionsanstalten finansieras med iakttagande

av vad lagen om finansiering av arbetslös-
hetsförmåner (/) och 37 § lagen om
utkomstskydd för arbetslösa stadgar om ar-
betslöshetsdagpenning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

6.

Lag**om ändring av 4 § lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 juni 1990 om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/1990) 4 §
1 mom. som följer:

4 §

Finansiering

Den arbetslöshetsförsäkringsfond som av-
ses i lagen om finansiering av arbetslöshets-
förmåner (/) betalar av sina medel till

utbildnings- och avgångsbidragsfonden för
dennas utgifter årligen ett belopp, som be-
räknas som ett av social- och hälsovårdsmi-
nisteriet fastställt procenttal på de arbetslö-
ner som arbetsgivaren har betalt under året.

Denna lag träder i kraft den 199 .

7.

Lag**om ändring av 12 c § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 12 c § 1 mom., sådant det lyder i lag 1167/1996, som följer:

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (/) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfond inom en tid som bestäms av vederbörande ministerium årligen till pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie som beräknas enligt ett av ministeriet fastställt procenttal av de arbetslöshetsförsäkringspremier som arbetslöshetsförsäkringsfonden fått. Detta procenttal

skall fastställas så att i försäkringspremie inflyter 80 procent av det belopp som skulle erhållas, om för dagar som motsvarar i 7 f § 1 mom. 1—3 punkten nämnd förmån skulle betalas en mot medelpremien enligt denna lag svarande premie. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den del av försäkringspremien som uppbärs för pensionsskyddscentralens kreditförsäkring. Som lön som ligger till grund för försäkringspremien används den arbetsförtjänst som uppskattas motsvara den genomsnittliga lön som ligger till grund för den förmån som avses i 7 f § 1 mom. 1 punkten. På gemensam framställning av pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får vederbörande ministerium bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

Denna lag träder i kraft den 199 .

8.

Lag**om ändring av 3 § lagen om statens pensionsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 3 § lagen den 29 december 1989 om statens pensionsfond (1372/1989), sådant nämnda lagrum lyder i lag 942/1993, ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

3 §

För ansvaret för beaktande av arbetslöshets- och utbildningstid och för täckande av kostnaderna betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden en premie till statens

pensionsfond i tillämpliga delar så som bestäms i 12 c § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

Helsingfors den 8 maj 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister
Sinikka Mönkäre

2.

Lag

om ändring av lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagen beslut
upphävs i lagen den 24 augusti 1984 om arbetslöshetskassor (603/1984) 8 och 9 kap. jämte
 senare ändringar,
ändras 19 § 1 mom., 19 a §, 20 §, 23 § samt 7 kap., med ändringar,
 av dessa lagrum 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1318/1994, 19 a § sådan den lyder i
 sistnämnda lag och lag 536/1990, 23 § sådan den lyder i lag 1366/1990, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna skall bestämmas så att de i löntagarkassor jämte statsandelen och den stödavgift som betalas av centralkassan för arbetslöshetskassorna och i företagarkassor jämte statsandelen kan anses vara tillräckliga för att kassan skall kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av kassan.

Föreslagen lydelse

19 §

Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna skall bestämmas så att de i löntagarkassor jämte statsandelen och *arbetslöshetsförsäkringsfonden* och i företagarkassor jämte statsandelen kan anses vara tillräckliga för att kassan skall kunna fullgöra sina förbindelser. Medlemsavgifterna fastställs av *vederbörande ministerium* på framställning av kassan *med beaktande av vad som bestäms om utjämningsfond i 20 §.*

19 a §

Utjämning av medlemsavgifter

I syfte att utjämna arbetslöshetsbördan inom olika branscher kan staten betala utjämning av medlemsavgifterna enligt de anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet till de löntagarkassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar under det föregående året har överskridit de genomsnittliga dagpenningutgifterna med 75 procent, beräknat per kassamedlem. Till kassan får betalas förskott för utjämningen av medlemsavgifterna.

19 a §

Utjämning av medlemsavgifter

I syfte att utjämna arbetslöshetsbördan inom olika branscher kan *arbetslöshetsförsäkringsfonden* betala utjämning av medlemsavgifterna *till ett belopp som fondens förvaltningsråd årligen bestämmer* till de löntagarkassor *vilkas antal arbetslöshetsförmånsdagar* under det föregående året *väsentligt har överskridit* de per medlem i kassorna beräknade genomsnittliga *arbetslöshetsförmånsdagarna*. För utjämning av medlemsavgifterna kan årligen användas högst ett belopp som motsvarar 0,75 procent av de förmåner som *arbetslöshetskassorna* betalt under ett kalenderår. Till kassan kan betalas förskott

Gällande lydelse

Social- och hälsovårdsministeriet bestämmer de grunder på vilka utjämningen av medlemsavgifterna enligt 1 mom. betalas till kassorna.

Om utjämning av medlemsavgifterna stadgas närmare genom förordning.

20 §

Utjämningsfond

Arbetslöshetskassa skall ha en utjämningsfond. Det årliga överskottet överförs till utjämningsfonden, till dess att beloppet motsvarar det fulla belopp som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

Om utjämningsfonden stadgas särskilt genom förordning.

23 §

Användningen av kassamedel

En arbetslöshetskassas medel får inte användas för andra ändamål än för utgivande av arbetslöshetsdagpenningar som betalas med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, för betalning av förtjänststöd som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och övriga studiesociala förmåner samt nödvändiga förvaltningskostnader.

Föreslagen lydelse

på utjämningen av medlemsavgifterna.

Vederbörande ministerium bestämmer de grunder enligt vilka den i 1 mom. avsedda utjämningen av medlemsavgifterna betalas till kassorna.

Om utjämningen av medlemsavgifterna bestäms närmare genom förordning.

20 §

Utjämningsfond

En arbetslöshetskassa skall ha en utjämningsfond till vilken det årliga överskottet överförs. För tryggande av kassans finansiering och betalningsberedskap skall i utjämningsfonden finnas ett minimibelopp som fastställs av *vederbörande ministerium*.

För att utjämna medlemsavgiftsfluktuationer som beror på den ekonomiska konjunkturerna kan en arbetslöshetskassa dessutom förkovra utjämningsfonden med högst ett belopp som vederbörande ministerium fastställer.

Om utjämningsfonden stadgas särskilt genom förordning.

23 §

Användningen av kassamedel

En arbetslöshetskassas medel får inte användas för andra ändamål än för betalning av förmåner som det har bestämts att kassan skall betala samt för kassans nödvändiga förvaltningskostnader.

Gällande lydelse

7 kap.

Statsandel

24 §

Rätt till statsandel

Sedan arbetslöshetskassas stadgar blivit stadfästa, är kassan för den tid under vilken dess medlemsantal uppgår till minst 3 000 berättigad till statsandel. Då medlemsantalet är mindre än 3 000, sänks statsandelen i proportion till medlemsantalet.

Statsandelen hänför sig till arbetslöshetsdagpenningar som har utbetalts av kassan, till förtjänststödens förtjänstdelar som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och till kassans förvaltningskostnader. Den statsandel som hänför sig till förtjänststödet betalas alltid till fullt belopp, oberoende av den i 1 mom. nämnda förutsättningen.

25 §

Statsandelen för dagpenningarna och för förtjänststödet förtjänstdelar

Statsandelen är 47,5 årpcemt av de dagpenningar som löntagarkassan eller företagarkassan har utbetalt med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som social- och hälsovårdsministeriet har godkänt.

Statsandelen är 47,5 procent för förtjänststödet förtjänstdel enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Såsom statsandel för de dagpenningar som

Föreslagen lydelse

7 kap.

Statens och arbetslöshetsförsäkringsfondens finansieringsandel

24 §

Rätt till andelar

Sedan en arbetslöshetskassas stadgar har blivit fastställda har kassan för den tid under vilken dess medlemsantal uppgår till minst 8 000 rätt till statsandel och arbetslöshetsförsäkringsfondens andel så som bestäms i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (/). Då medlemsantalet är mindre än 8 000, sänks andelarna i proportion till medlemsantalet.

Vederbörande ministerium kan av särskilda skäl och utan hinder av det medlemsantal som nämns i 1 mom. godkänna en arbetslöshetskassa som berättigad till fulla andelar.

25 §

Företagarkassas finansiering

I statsandel betalas ett belopp som motsvarar de av företagarkassan med stöd av 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och av förtjänststöden ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och barnförhöjningarna enligt 24 §. Vid finansieringen av de av företagarkassan med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalda dagpenningarna och förvärvsstöden iaktas i tillämpliga delar det som i 3 och 4 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner bestäms om finansiering av förtjänstdagpenningar och förtjänststöd.

Gällande lydelse

en företagarkassa har utbetalt med stöd av 16 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som social- och hälsovårdsministeriet har godkänt betalas en andel som motsvarar grunddagpenningen enligt 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och barnförhöjningen enligt 24 § i samma lag.

26 §

Statsandelen av förvaltningskostnaderna

I statsandel som hänför sig till förvaltningskostnaderna betalas

1) ett belopp motsvarande den i 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade grunddagpenningen för varje påbörjat hundratal medlemmar, likväl så att statsandelen under det år då arbetslöshetskassans stadgar blivit fastställda första gången och det därpå följande året är dubbel; och

2) 0,35 procent av de av kassan under närmast föregående kalenderår utbetalda arbetslöshetsdagpenningarna, för vilka statsandel betalas.

27 §

Utbetalning av statsandel

Statsandel utbetalas per kalenderår. Angående den utredning som arbetslöshetskassa skall förete för bestämmande av statsandelen stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

26 §

Andelarna av förvaltningskostnaderna

I statsandel och *arbetslöshetsförsäkringsfondens andel* som hänför sig till förvaltningskostnaderna betalas

1) ett belopp som motsvarar den i 22 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade grunddagpenningen för varje påbörjat hundratal medlemmar, likväl så att statsandelen under det år så arbetslöshetskassans stadgar blivit fastställda och det därpå följande året är dubbel, och

2) 0,35 procent av de av kassan under det närmast föregående kalenderåret betalda arbetslöshetsdagpenningarna, för vilka statsandel eller *arbetslöshetsförsäkringsfondens andel* betalas.

27 §

Betalning av andelar

Statsandel betalas per kalenderår. *Till arbetslöshetskassan betalas på dess ansökan månatligen ett tillräckligt stort förskott på statsandelen så att förskotten motsvarar det belopp som det beräknas att staten det året skall betala. Genom förordning bestäms om den utredning som arbetslöshetskassan skall lämna vid ansökan om förskott och för bestämmande av statsandelen.*

Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel som hänför sig till arbetslöshetsdagpenningarna och förvaltningskostnaderna betalas för varje kalenderår inom en månad från det för arbetslöshetsförsäkringsfonden har framlagts de uppgifter som behövs för beräkning av andelen. Förskott på andelen betalas till arbetslöshetskassan med iakttagande i tilläm-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

pliga delar av vad som bestäms om statsandel i 1 mom.

8 kap.

(upphävs)

Centralkassan för arbetslöshetskassorna och stödavgift

29 §

Centralkassan för arbetslöshetskassorna

Till stöd för arbetslöshetskassorna finns en centralkassa för arbetslöshetskassorna.

Centralkassans stadgar fastställs och medlemmarna av det organ som utövar dess högsta beslutanderätt utses av statsrådet på förslag av arbetsgivarnas mest representativa centralorganisationer, kommunala arbetsmarknadsverket och den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation.

Övervakningen av att centralkassan fullgör de skyldigheter som i denna lag uppställs för den ankommer på social- och hälsovårdsministeriet.

För tryggnad av likviditeten kan centralkassan ha en konjunkturfond. Centralkassan har rätt att uppta inhemska lån i finska mar för att fullgöra sina skyldigheter.

Statsrådet får, utan krav på motsäkerhet men i övrigt på de villkor som det bestämmer, ställa statlig propieborgen till säkerhet för de lån som centralkassan upptar och för uppfyllande av de avtalade lånevillkoren.

30 §

(upphävs)

Centralkassans andel av dagpenningarna och av förtjänststödet förtjänstdelar

Centralkassan betalar till en arbetslöshetskassa som är berättigad till full statsandel 47 procent av de arbetslöshetsdagpenningar som en arbetslöshetskassa har utbetalt med stöd av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och en löntagarkassa har utbetalt med stöd av 16 a § i samma lag. Stödavgift betalas dock inte för sådana dagpenningar för vilka arbetslöshetskassan inte har rätt till statsandel. Då statsandelen har sänkts enligt 24 §, sänks stödavgiften i samma pro-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

portion.

Centralkassans stödavgift till en löntagarkassa är 47 procent för förtjänststödets förtjänstdel till den del denna betalas avvägd enligt förtjänsten enligt lagen om arbetskraftpolitisk vuxenutbildning.

31 §

(upphävs)

Centralkassans andel av förvaltningskostnaderna

Centralkassan betalar till en löntagarkassa som stödavgift för förvaltningskostnaderna ett lika stort belopp som staten enligt 26 § 1 mom. betalar som andel för nämnda kostnader.

Då statsandelen har sänkts i enlighet med 24 §, sänks stödavgiften i samma proportion.

32 §

(upphävs)

Betalningstidpunkten för stödavgiften

Den stödavgift som hänför sig till arbetslöshetsdagpenningarna och förvaltningskostnaderna betalas per kalenderår inom en månad från det de uppgifter som behövs för uträknande av stödavgiftens storlek förelagts centralkassan.

Förskott på stödavgift betalas till arbetslöshetskassa med iakttagande i tillämpliga delar av vad som är stadgat i 28 § om förskott på statsandel.

9 kap.

(upphävs)

Arbetslöshetsförsäkringspremie

33 §

Skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetsgivare som enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) skall försäkra sina arbetstagare är skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie som uppbärs för försäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring, med undantag av försäkringar som av-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ses i lagens 57 §, såsom tilläggsavgift till debiterad försäkringspremie.

Försäkringsbolag har rätt att för försäkring som begynner vid årets början eller under dess lopp uppbära förskott på arbetslöshetsförsäkringspremie. Premien skall fastställas per kalenderår efter utgången av försäkringen enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

Arbetsgivare som försummat sin i lagen om olycksfallsförsäkring stadgade försäkringsskyldighet, skall betala arbetslöshetsförsäkringspremie såsom tilläggsavgift till försäkringspremie som debiterats med stöd av 36 § i nämnda lag. Vid tilläggsavgiftens debitering iakttas stadgandena i lagrummet.

På en arbetslöshetsförsäkringspremie som inte betalats inom utsatt tid uppbärs en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen för den tid betalningen försenats. Arbetslöshetsförsäkringspremien och dröjsmålsräntan kan utsökas utan dom eller utslag.

33 a §

(upphävs)

Betalning av arbetslöshetsförsäkringspremier i vissa fall

Utän hinder av 33 § är arbetsgivaren inte skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för en arbetstagarare som tjänstgör ombord på ett finskt fartyg som är in-skrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/91), om han inte är bosatt i Finland.

De statliga affärsverk på vilka lagen om statliga affärsverk (627/87) tillämpas är också i tillämpliga delar skyldiga att betala arbetslöshetsförsäkringspremie.

Arbetslöshetsförsäkringspremien för ett affärsverk bestäms utgående från det belopp affärsverket betalar i sådana löner som avses i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59). Statsrådet fastställer särskilt för sig hur stor arbetslöshetsförsäkringspremie affärsverken skall betala. I övrigt iakttas i tillämpliga delar 33 § 4 mom. samt 34 och 36 §§.

Statskassan uppbär på centralkassans vägnar så som det bestämmer arbetslöshetsförsäkringspremierna hos affärsverken och förmedlar de influtna medlen till centralkassan

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

enligt vad som bestäms i en överenskommelse mellan statskontoret och centralkassan. Har en sådan överenskommelse inte ingåtts, skall de anvisningar som social- och hälsovårdsministeriet meddelar iakttas.

Utan hinder av 33 och 34 §§ föreligger ingen skyldighet att betala arbetslöshetsförsäkringspremie för de ansvariga bolagsmännen i ett kommanditbolag eller bolagsmännen i ett öppet bolag. För en arbetstagare som avses i 1 a § 1 mom. 1—2 punkten (delägare i företag) är arbetsgivaren skyldig att betala arbetslöshetsförsäkringspremie endast till den del premien används för att finansiera andra förpliktelser än de som avses i denna lag.

34 §

(upphävs)

Arbetslöshetsförsäkringspremiens storlek

Statsrådet fastställer årligen de arbetslöshetsförsäkringspremier som avses i 33 och 33 a §§ så att centralkassan kan fullgöra sina lagstadgade skyldigheter. Premien bestäms på grundvalen av det arbetslönebelopp enligt vilket arbetsgivarens olycksfallsförsäkringspremie fastställs.

35 §

(upphävs)

Redovisning av arbetslöshetsförsäkringspremier

De medel som influtit i arbetslöshetsförsäkringspremier jämte dröjsmålsräntor betalas till centralkassan. I fråga om redovisning av medel samt grunderna för ersättande av de debiterings-, uppbörds- och redovisningskostnader som centralkassan skall betala gäller vad som bestäms i en överenskommelse mellan centralkassan och Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund r.f. Har sådan överenskommelse inte träffats, skall de anvisningar som social- och hälsovårdsministeriet meddelar iakttas.

36 §

(upphävs)

Besvär

Över fastställande av arbetslöshetsförsäk-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ringspremie enligt 33 § 1 och 2 mom. och förskott därpå kan besvär anföras med iakttagande av vad som är stadgat i 53 a § 3 mom. och 53 b § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring.

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag

om ändring av 37 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) 37 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 665/1993, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

37 §

Finansiering

Finansiering

Grunddagpenning och därtill ansluten barnförhöjning betalas av statens medel. Staten skall månatligen betala sådana förskott att deras belopp motsvarar det belopp som det beräknats att staten skall betala det året och att förskotten räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. De förvaltningskostnader som folkpensionsanstalten åsamkas av verksamhet som avses i denna lag skall räknas till anstaltens förvaltningskostnader. Om betalningen av statens andel stadgas närmare genom förordning.

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. även till kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i Rådets förordning om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EEG nr 1408/71), som nämns i bilagorna till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Grunddagpenning och därtill ansluten barnförhöjning betalas av statens medel *och intäkter av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie*. Staten skall månatligen betala sådana förskott att deras belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. De förvaltningskostnader som folkpensionsanstalten åsamkas av verksamhet enligt denna lag skall räknas till anstaltens förvaltningskostnader.

Om betalningen av statsandelen *bestäms* närmare genom förordning.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i Rådet förordning om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EEG nr 1408/71).

Denna lag träder i kraft den 199 .

4.

Lag

om ändring av 30 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) 30 § 1 och 3 mom, sådana de lyder i lagar 1479/1992 och 1194/1990, som följer:

Gällande lydelse

30 §

Finansieringen av de studiesociala förmånerna

Grundstöd, barnförhöjningar, förtjänststödet grunddel och statsandel för förtjänstdelen, ersättningar för uppehälle samt ersättning för inkvartering betalas av statens medel, med budgetanslag under huvudtiteln arbetsministeriets förvaltningsområde. Om finansieringen av förtjänststödet förtjänstdel stadgas i lagen om arbetslöshetskassor.

De utgifter för förvaltningen som folkpensionsanstalten åsamkas av den verksamhet som avses i denna lag skall hänföras till dess förvaltningskostnader. Statsandelen för de förvaltningsutgifter som arbetslöshetskassan åsamkas utgör 0,35 procent av de studi-

Föreslagen lydelse

30 §

Finansieringen av de studiesociala förmånerna

Om finansiering av förtjänststödet bestäms i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (/). Grundstöd och dess barnförhöjningar, den statsandel av förtjänstskyddet som motsvarar grundskyddet, ersättningar för uppehälle och inkvartering betalas av statens medel, med budgetanslag under huvudtiteln vederbörande ministeriums förvaltningsområde. Vid bestämmande av anslagens storlek beaktas de influtna arbetslöshetsförsäkringspremier som skall redovisas till grundskyddet enligt 22 § i nämnda lag.

De utgifter för förvaltningen som folkpensionsanstalten åsamkas av den verksamhet som avses i denna lag skall hänföras till dess förvaltningsutgifter. Statsandelen för de förvaltningsutgifter som arbetslöshetskassan åsamkas utgör 0,35 procent av de studiesoci-

Gällande lydelse

sociala förmåner som kassan har betalt under det senaste kalenderåret. Centralkassan för arbetslöshetskassorna betalar som stödavgift för förvaltningsutgifterna ett lika stort belopp till arbetslöshetskassan som staten betalar som andel för förvaltningsutgifterna.

Föreslagen lydelse

ala förmåner som kassan har betalt under det senaste kalenderåret. *Arbetslöshetsförsäkringsfonden* betalar till arbetslöshetskassan som stödavgift för förvaltningsutgifterna ett lika stort belopp till arbetslöshetskassan som staten betalar som andel för förvaltningsutgifterna.

Denna lag träder i kraft den 199 .

5.

Lag**om ändring av 12 § lagen om försök med alterneringsledighet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 12 § lagen den 22 december 1995 om försök med alterneringsledighet (1663/1995) som följer:

Gällande lydelse

12 §

Finansiering

De kostnader som alterneringsersättningen orsakar arbetslöshetskassorna och folkpensionsanstalten finansieras med iakttagande av vad 37 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och 6—8 kap. lagen om arbetslöshetskassor stadgar om arbetslöshetsdagpenning.

Föreslagen lydelse

12 §

Finansiering

De kostnader som alterneringsersättningen orsakar arbetslöshetskassorna och folkpensionsanstalten finansieras med iakttagande av vad lagen om *finansiering av arbetslöshetsförmåner* (/) och 37 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgar om arbetslöshetsdagpenning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

6.

Lag**om ändring av 4 § lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 juni 1990 om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/1990) 4 §
1 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Finansiering

Den centralkassa för arbetslöshetskassorna som avses i lagen om arbetslöshetskassor (603/84) betalar av sina medel till utbildnings- och avgångsbidragsfonden för dennas utgifter årligen ett belopp, som beräknas som ett av social- och hälsovårdsministeriet fastställt procenttal på de arbetslöner som arbetsgivaren har utbetalt under året.

Föreslagen lydelse

4 §

Finansiering

Den *arbetslöshetsförsäkringsfond* som avses i lagen om *finansiering av arbetslöshetsförmåner* (/) betalar av sina medel till utbildnings- och avgångsbidragsfonden för dennas utgifter årligen ett belopp, som beräknas som ett av social- och hälsovårdsministeriet fastställt procenttal på de arbetslöner som arbetsgivaren har betalt under året.

Denna lag träder i kraft den 199 .

7.

Lag**om ändring av 12 c § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 12 c § 1 mom., sådant det lyder i lag 1167/1996, som följer:

Gällande lydelse

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda sjömanspensionskassan, den i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyr-

Föreslagen lydelse

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verk-

Gällande lydelse

kan nämnd verksamhet, skall den i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) nämnda centralkassan för arbetslöshetskassorna inom en tid som bestäms av vederbörande ministerium årligen till pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie som beräknas enligt ett av ministeriet fastställt procenttal av de stödavgifter som centralkassan betalt. Detta procenttal skall fastställas så att i försäkringspremie enligt uppskattning inflyter 80 procent av det belopp som skulle erhållas, om för dagar som motsvarar i 7 f § 1 mom. 1—3 punkten nämnd förmån skulle betalas en mot medelpremien enligt denna lag svarande premie. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den av försäkringspremien som uppbärs för pensionsskyddscentralens kreditförsäkring. Såsom lön som ligger till grund för försäkringspremien används den arbetsförtjänst som uppskattas motsvara den genomsnittliga lön som ligger till grund för den förmån som avses i 7 f § 1 mom. 1 punkten. På gemensam framställning av pensionsskyddscentralen och centralkassan för arbetslöshetskassorna får vederbörande ministerium bestämma att förskott på ovan nämnd försäkringspremie skall betalas.

Föreslagen lydelse

samhet, skall den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (/) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfond inom en tid som bestäms av vederbörande ministerium årligen till pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie som beräknas enligt ett av ministeriet fastställt procenttal av de arbetslöshetsförsäkringspremier som arbetslöshetsförsäkringsfonden fått. Detta procenttal skall fastställas så att i försäkringspremie inflyter 80 procent av det belopp som skulle erhållas, om för dagar som motsvarar i 7 f § 1 mom. 1—3 punkten nämnd förmån skulle betalas en mot medelpremien enligt denna lag svarande premie. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den del av försäkringspremien som uppbärs för pensionsskyddscentralens kreditförsäkring. Som lön som ligger till grund för försäkringspremien används den arbetsförtjänst som uppskattas motsvara den genomsnittliga lön som ligger till grund för den förmån som avses i 7 f § 1 mom. 1 punkten. På gemensam framställning av pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får vederbörande ministerium bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

Denna lag träder i kraft den 199 .

8.

Lag

om ändring av 3 § lagen om statens pensionsfond

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 3 § lagen den 29 december 1989 om statens pensionsfond (1372/1989), sådant nämnda lagrum lyder i lag 942/1993, ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

För ansvaret för beaktande av arbetslöshets- och utbildningstid och för tackande av kostnaderna betalar arbetslöshetsförsäkringsfonden en premie till statens

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

pensionsfond i tillämpliga delar så som bestäms i 12 c § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den _____ 199 .

